

Korenite spremembe v strokovnem šolstvu

Sedanje izobraževanje za poklice urejajo štirje zakoni, kar ovira tesnejšo samoupravno in programsko povezanost srednjih in visokih šol in povezanost izobraževalnih institucij z združenim delom, ki je uporabnik njihovih storitev. Poleg tega pa zakon o izobraževanju odraslih, ki je v preteklem obdobju pomembno prispeval k napredku tega izobraževanja, postaja ovira za povezovanje usposabljanja in izobraževanja mladine in odraslih v enoten vzgojno-izobraževalni sistem.

Ustanavljanje posebnih izobraževalnih skupnosti je pomenilo nadaljnji korak k razvijanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na podlagi svobodne menjave dela. Leta 1977 so bili sprejeti samoupravni sporazumi o temeljnih plana za srednjeročno obdobje, s katerimi so delavci v združenem delu opredelili obseg, vrste in razvoj vzgoje in izobraževanja ter sredstva, ki jih združujejo za te namene. Vendar šole v sedanji ureditvi ne morejo uspešno zadovoljevati potreb združenega dela in širših interesov, potreb družbene skupnosti ter rastočih zahtev mladine in delavcev po izobraževanju. Izobraževalne dejavnosti se nenačrtno širijo, vsebinska preobrazba pa ne napreduje skladno s splošnim družbenim napredkom. Zaostaja delovna, tehnična in kulturna vzgoja, učencem poklicnih šol pa sedanji programi in doseženo znanje ne omogočajo nadaljnega izobraževanja in trajnega izpopolnjevanja ter usposabljanja na delu.

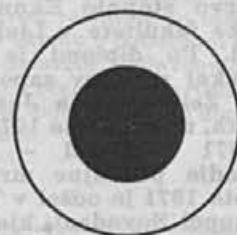
Mladina in odrasli se ne izobražujejo vedno v skladu s potrebami dela. Zlasti je zaskrbljujoče, da upada zanimanje za izobraževanje za proizvodne poklice in da se hkrati povečuje pritisk na povečanje zmogljivosti ter nastajanje novih šol in novih smeri za neproizvodne poklice.

Vse to terja korenito preobrazbo izobraževanja mladine in odraslih, da bo le-to zasnovano na samoupravljanju, izobraževanju ob delu, stalnem izobraževanju in izpopolnjevanju, usmerjanju ter planiranju in usklajevanju razvoja izobraževalne dejavnosti. Le korenita sprememba družbenega položaja vzgoje in izobraževanja in nujna vključitev v združeno delo z uveljavljanjem novih družbeno-ekonomskih odnosov bo omogočilo doseganje celovitih in posameznih ciljev v razvoju vzgoje in izobraževanja.

Anton PELKO

Iz naše šivalnice

Blago je često problem

Rad bi povedal nekaj o problemih pri nabavi materiala, ki niso tako redki.

Kontrolna služba kakovosti materiala ima tako kar precej dela. Dolžnost kontrole kakovosti je, da stalno bdi nad došlim materialom. Če pogledamo primer, naša nabavna služba se točno pogovori s proizvajalcem, kakšen naj bo material po barvi, debelini, raztrznosti, po izgledu, veličini kože, površinskih napakah. Ko tak material prispe v tovarno, ga je treba dobro pregledati ali je napravljen po dogovorjenem vzorcu ali ne. Omenim naj, da pri razgovorih vsi vse obljubijo, da bodo napravili kvalitetno blago. Pri prvih partijah se potrudijo, da nas pridobijo s svojo kvaliteto. Pri kasnejših partijah pa se material že poslabša na račun surovine. Mi seveda reklamiramo preko nabavne službe, ki pokliče proizvajalca. Vsak se otepa, češ, da ni res, da bi se material poslabšal. Takrat pa je treba utemeljiti reklamacije. Proizvajalci se seveda zgovarjajo na izgubo, ki jo bodo imeli. Toda, ali naj bo Alpina tista, da bo krila izgubo.

Primeri so, da zavrnamo večje količine materiala zaradi nesolidne izdelave. Težave, ki smo jih imeli z neko tovarno, ki je za nas delala material za tekaške čevlje, so bile tako velike, da smo morali prekiniti sodelovanje. Proizvajalec materialov se tudi nikakor ni mogel prilagoditi našim za-

(Nadaljevanje na 2. strani)

dogovarjamo se – dogovorili smo se

Osem sporazumov čaka

JANEZ BOHINC je bil rojen 15. februarja 1948 na Jesenicah. Končal je prvo stopnjo Ekonomske fakultete v Ljubljani. Po diplomi je bil nekaj mesecev zaposlen v Železarju na Jesenicah, nato od leta 1970 do 1971 v Alpini – kot vodja prodajne mreže; leta 1971 je odšel v Termopol Sovodnj, kjer je bil štiri leta računovodja; od leta 1975 – 1978 torej okrog tri leta in pol pa je bil računovodja Kmetijsko-gozdarske zadruge v Škofji Loki.

V Alpini je zaposlen od 1. septembra dalje kot šef finančno-računovodskega sektorja.

Uredniški odbor se je odločil, da se pogovorimo z Janezom BOHINCEM, novim šefom finančno-računovodskega sektorja, da bi spoznali njegova mišljenja, mnenja, stališča, zlasti pa načrte, kajti zavedamo se, kako pomembno delo je prevzel.

DELO – ŽIVLJENJE:

Kakšni so vaši prvi vtisi ob vstopu v Alpino?

Janez BOHINC:

Moram reči, da sem bil prav zato, ker sem že delal v Alpini, bolj pozoren. Lahko rečem, da sem bil kar prijetno presenečen, ker sem menil, da so razmere slabše.

Ugotavljam pa seveda, da bi marsikaj, kar še ni urejeno, že moralo biti 1. 1. 1978. Vem, da so preostale stvari moja zadolžitev.

DELO-ŽIVLJENJE:

In kakšna so izhodišča za vaše delo?

Janez BOHINC:

Nedvomno akcijski program za uresničevanje Zakona o združenem delu. Izmed 18-tih točk, jih je potrebno 8 v osnutku pripraviti v okviru finančno-računovodskega sektorja. To pomeni, pripraviti osnutek osmih sporazumov, ki morajo biti sprejeti do konca leta. Vem, da je to moje delo.

DELO-ŽIVLJENJE:

In kaj menite o organizaciji sektorja in delu?

Janez BOHINC:

Nedvomno so tudi tu potrebne določene spremembe. Potrebno bo izboljšati organizacijo dela v sektorju, posebno pa naj poudarim naslednje naloge:

– ažurirati knjigovodske evidence z uporabo računalnika,

– obračunavanje osebnih dohodkov preko računalnika, vključno s tozdom Prodaja,

– spremljanje osnovnih sredstev na sodobnejši način z obračunom amortizacije.

Mislím, da bi morali vse te stvari urediti in začeti izvajati 1. januarja 1980.

DELO-ŽIVLJENJE:

Katere zadeve bodo imele prednost?

Janez BOHINC:

Knjigovodsko evidenco z glavno knjigo pripraviti za računalniško obdelavo in doseči ugotavljanje stroškov (prihrankov) najmanj enkrat mesečno.

Prav gotovo bo ovira, ker ponekod lahko ugotavljamo slabo kadrovsko zasedbo. Tako se postavlja vprašanje, če bomo tako zahtevne naloge res tudi sposobni uresničiti.

Kar zadeva smotrnejše delo, naj povem še to, da načrtujemo oblikovanje plansko-analitskega oddelka. Tudi pogojem gospodarjenja in analizi teh pogojev na nivoju delovne organizacije bo treba posvetiti več pozornosti.

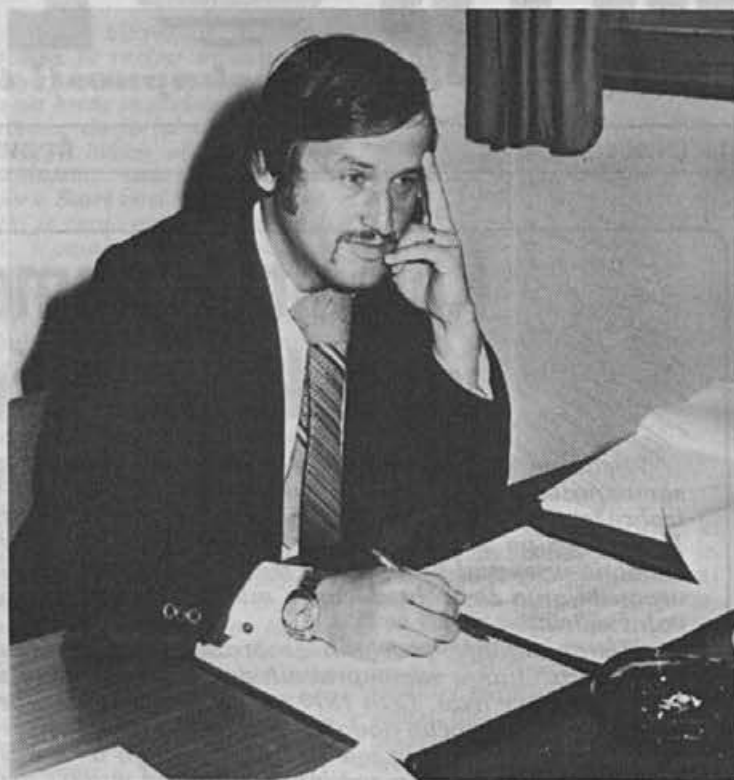
DELO-ŽIVLJENJE:

Zelite še kaj povedati za zaključek?

Janez BOHINC

Moramo postati poslovno učinkoviti. Veliko je odvisno prav od pravilnega spremljanja trošenja sredstev in smotrnega gospodarjenja. To pa lahko na eni strani dosežemo z boljšo organizacijo dela, na drugi strani pa z doslednim spoštovanjem načel Zakona o združenem delu, Zakona o knjigovodstvu in pa – še enkrat poudarjam – vključevanjem v računalniško obdelavo.

Najpomembnejše pri vsem tem pa je sodelovanje. Zlasti pričakujem sodelovanje vodij temeljnih organizacij, posebno pri oblikovanju temeljev planov.

Blago je često problem

(Nadaljevanje s 1. strani)

htevam. Po večkratnih reklamacijah in zavrženih pošiljkah pa je le uvidel, da bo moral delati tako kot je bil izdelan vzorec.

Poglejmo še nesolidnost izdelovalcev usnjenih podplatov. Dva kontrolorja sva v 3 urah zavrnila 700 parov podplatov zaradi nesolidne izdelave.

Tudi pri umetnih materialih ni dosti bolje; tu so

problemi: nezlepljenje dveh plasti, njihova trdota, barva in podobno. Za boljšo kontrolo kvalitete materiala smo uvedli tudi laboratorijske preizkuse. To nam precej pomaga pri odkrivanju napak.

Torej to so problemi. Zavedamo se, da je rešitev le v tem, da naša služba pravočasno najde napake in pomanjkljivosti in s tem prepreči škodo.

FRANCI POLJANŠEK

Ustrezen material – pogoj kvalitetne obutve

dogovarjamo se – dogovorili smo se

TOZD Obutev Žiri

Delavski svet TOZD Obutev Žiri 12. 9. 1978:

Razpravljali so:

- o pobudi družbenega pravobranilca samoupravljanja in jo sprejeli,
- obravnavali in sprejeli so dopolnila akcijskega programa za izvajanje Zakona o združenem delu,
- volilne komisije so poročale o izidu referenduma za sprejem sprememb Samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistematizaciji delovnih opravil, sprememb Pravilnika o delitvi sredstev za OD,
- sprejeli so poslovnik o delu organov upravljanja,
- sprejeli Samoupravni sporazum o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti,
- imenovane so bile komisije za popis osnovnih sredstev.

Verena DRMOTA je povedala:

Novi gospodarsko finančni predpisi, ki se uveljavljajo v praksi, podrobno urejajo vprašanje inventure (popisov) sredstev in njihovih virov.

Zakon o knjigovodstvu določa, da morajo uporabniki družbenih sredstev uskladiti stanje sredstev in njihovih virov, izkazanih v knjigovodstvu z njihovim dejanskim stanjem. Popis sredstev in njihovih virov mora napraviti OZD na koncu poslovnega leta v času redne inventure.

Inventuro opravi komisija, ki jo imenuje ustrezen organ; v našem primeru DS posamezne TOZD. Za pravočasnost in

resničnost z inventuro ugotovljenega stanja so odgovorni člani inventurne komisije. Z ozirom na to so inventurne komisije dolžne:

- s štetjem in pregledom ugotoviti stanje materialnih vrednosti,
- denarno obračunati popisane vrednosti,
- ugotoviti inventurne presežke in primanjkljaje,
- izdelati poročilo o inventuri s predlogom, kako naj se inventurne razlike likvidirajo.

Na inventuro se moramo dobro in pravočasno pripraviti, tako da bomo popis opravili hitro in učinkovito, da s popisom ne bo prišlo do zastojev v delovnem procesu. Pri tem se moramo namreč zavdati, da je dobro opravljena inventura eden izmed zelo pomembnih pogojev za stvaren in pravičen finančni rezultat, ki bo izkazan z zaključnim računom za vsako TOZD.

Inventura je letos še toliko pomembnejša, ker bo prvič tekel popis ločeno po posameznih tozdih, ki od 1. 1. 1978 izkazujejo ločeno svoja premoženja. Prav to pa narekuje še večjo doslednost in natančnost, ki jo bodo imenovane inventurne komisije morale upoštevati.

Sklepi 5. redne seje komisije za delovna razmerja za TOZD Obutev Žiri z dne 8. 9. 1978 so: Celestina Trček in Marija Filipič se razvrstita na delovno opravilo čiščenje

prostorov, po pogovoru z vodjem splošno-kadrovske službe. Delovno opravilo pleskanje II. je bilo interno objavljeno, zato komisija sprejme sklep, da se Dominik Filipič sprejme v redno delovno razmerje in razporedi za opravljanje navedenih nalog. Delavci Anica Mlinar, Franc Kavčič, Zdravko Pišljar, Vinko Podobnik in Anton Naglič, ki obiskujejo tehnično čevljarško šolo v Kranju, se

razporedijo v 8. plačilno skupino, ker opravljajo različna dela in so velikokrat premeščeni. Dominik Bozovičar se premesti za opravljanje nalog struženje I.

Prošnje za sprejem v redno delovno razmerje so bile rešene v skladu s potrebami po novih delavcih. Delavkama Hermine Pečelin in Martini Pečelin se odobri izredni neplačani dopust.

TOZD Plastika

Delavski svet TOZD Plastika Žiri 12. 9. 1978:

Poleg stvari, ki so jih obravnavali vsi delavski sveti, so razpravljali in sklepali še o:

- oživitvi samoupravnih delovnih skupin
- pogodbi za izdelavo manšet in koledarskih podstavkov
- in zahtevkih o varstvu pravic delavcev

Jože ŠTUCIN je v zvezi z delom samoupravnih delovnih skupin povedal:

Da bi bila samoupravna organiziranost in informiranost v celotnem TOZD Plastika čimvečja, da bi lahko prav vsak delavec sodeloval pri oblikovanju ter sprejemanju samoupravnih sklepov in stališč predlagam, da se oblikujejo samoupravne delovne skupine.

Delo samoupravnih delovnih skupin naj bo javno tako, da obstaja možnost prisostvovanja na sestankih samoupravnih delovnih skupin za vse delavce, ki so zaposleni v

TOZD Plastika ali OZD Alpina.

Samoupravne delovne skupine naj bi bile:

- samoupravna delovna skupina za vlivanje PU izdelkov za izmeno A in B;

- samoupravna delovna skupina za kontrolo, barvarno in vmesno kontrolo ter obrez za vsako izmeno posebej;

- samoupravna delovna skupina za brizganje šal in manšet ter izdelavo peta; ker poteka delo za navedeno tehnološko področje v turnusu, je bilo predlagano, da bo obstajala samo ena samoupravna delovna skupina;

- samoupravna delovna skupina nekovinska orodjarina;

- samoupravna delovna skupina kovinska orodjarina.

Komisija za delovna razmerja za TOZD Plastika je na 3. redni seji dne 29. avgusta 1978 sprejela naslednje sklepe:

Prošnje za sprejem v redno delovno razmerje so bile rešene pozitivno. Kot proste se objavijo delovne naloge: pripravljane mas, oddaja vseh izdelkov v skladišče, vodenje dela v barvarni penjenega poliuretana, prevoz polizdelkov.

Na 4. redni seji za delovna razmerja za TOZD Plastika z dne 7. 9. 1978 je bil sprejet sklep, da se objavi prosto delovno opravilo administracija.

Z delavskega sveta TOZD Obutev

dogovarjamo se – dogovorili smo se

TOZD Obutev Gorenja vas

Delavski svet TOZD Obutev Gorenja vas 11. 9. 1978:
Delavski svet je obravnaval

iste zadeve, kot so bile v razpravi na DS TOZD Obutev Žiri in sprejel ustrezne sklepe.

TOZD Prodaja

**DELAVSKI SVET
TOZD PRODAJA
8. 9. 1978**

Delavski svet TOZD Prodaja je sprejel podobne sklepe kot drugi delavski sveti, poleg tega pa še:

– Potrdil blagajniški maksimum po posameznih prodajalnah v priloženi obliki

– Komisija za delitev sredstev sklada skupne porabe naj se še enkrat sestane. Do tega sestanka je strokovna služba dolžna preveriti, kakšni so pogoji za kredit (%) glede na vezana sredstva delovne organizacije. Proučiti je treba možnost vezave sredstev na banko, kjer so ugodnejši pogoji za pridobitev kredita (Zagrebska banka).

Ugotoviti je tudi potrebno, koliko sredstev ima komisija sploh še na razpolago. Politika pri reševanju stanovanjskih vprašanj je takšna, da se stanovanjski problemi strokovnjakov rešujejo s kadrovskega stanovanji, stanovanjski problemi socialno ogroženih delavcev pa z ostalimi razpoložljivimi sredstvi. Poiskati je potrebno tudi možnost sodelovanja z občinsko socialno službo (solidarnostna stanovanja).

Predlaga se sprememba Samoupravnega sporazuma o načinih in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice in delitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj tako, da bi se sredstva združevala oziroma vročala na banki.

– Izdela se investicijska dokumentacija in odobrijo sredstva za izvedbo pripravljanih del za investicijo v novi prodajalni obutve Alpina Zagreb V, Voltino naselje.

– Višina zneska za delovne obleke se poveča s 500.– din na 600.– din na zaposlenega v prodajalni in učence. Barva oblek naj bo v prodajalni enaka. Kjer je v enem kraju več prodajal, se prodajalne morajo med sabo dogovoriti za enotno barvo delovnih oblek.

Na 6. redni seji komisije za delovna razmerja za TOZD Prodaja dne 25. avgusta 1978 je bil sprejet sklep, da se na delovno opravilo vodenje prodajalne Ljubljana IV. razporedi Marjeta Hočevar, s pogojem poskusnega dela 3 mesece. Na predlog kolektiva prodajalne Celje je bil sprejet sklep, da se Marijana Javoršek razporedi za opravljanje nalog prodaja obutve II.

Na 1. izredni seji komisije za delovna razmerja za TOZD Prodaja dne 1. 9. 1978 so bili sprejeti naslednji sklepi: Odstopna izjava, ki jo je dala Marjeta Hočevar, se sprejme. Franc Berlic je kot namestnik poslovdnje dolžan prevzeti prodajalno za določen čas. S ponovnim razpisom vodenje prodajalne Ljubljana IV. počakamo do prve naslednje seje, s tem da se o vsej zadevi pogovori pravna služba z advokatom.

Delovna skupnost skupnih služb

Delavski svet Delovne skupnosti skupnih služb 13. 9. 1978:

Poleg točk, ki so jih obravnavali na drugih delavskih svetih, so razpravljali še o:

– spremembi pravilnika o delovnih opravilih, na katerih se opravlja zunanjetrgovinski promet

– in zahtevkih za varstvo pravic delavcev.

Na 5. redni seji komisije za delovna razmerja za Delovno skupnost skupnih služb so bili sprejeti sklepi:

Dana Tratnik se razporedi za opravljanje nalog administracija v pravni službi s pogojem poskusnega dela 3 mesece. Objavi se prosto delovno opravilo knjigovodstvo osnovnih sredstev in skladov za TOZD Prodaja. Franc Tolar se razporedi za opravljanje nalog voznik viličarja. Marta Maček se razporedi za opravljanje nalog obračun oddelkov v TOZD Prodaja. Ida Bogataj se razporedi za opravljanje nalog urejevanje blagajne za TOZD Prodaja. Objavi se prosto delovno opravilo pravni referent I.

Knjižnica – nova pridobitev za Alpino

Delavski svet delovne organizacije

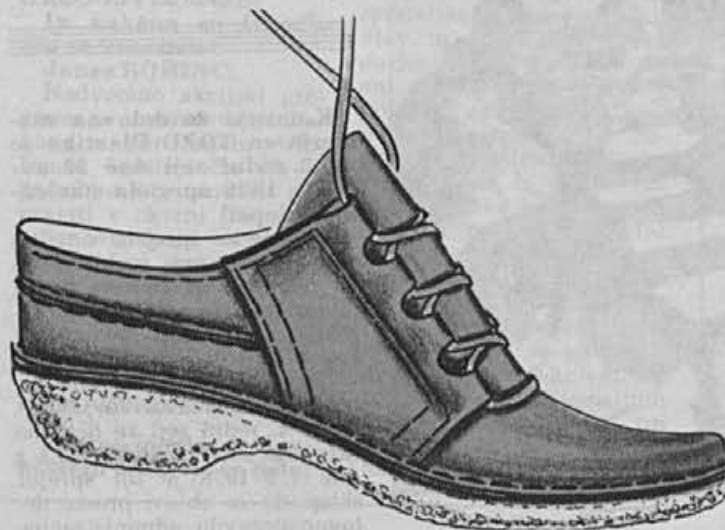
Mnenje prisotnih je bilo, da posojilnih pogodb ne bi sklepali, temveč se morajo naši študenti zaposliti po končanem šolanju v naši delovni organizaciji ali pa takoj odplačati štipendijo. Poleg tega pa je potrebno, da se pripravniki čimbolj seznanjajo s proizvodnjo in naj zato vsi čevljarji tehniki – pripravniki najprej nekaj let delajo v proizvodnji (z ustreznim OD), šele pozneje pa bi z ustrežno prakso prešli na druga delovna opravila.

Tudi na tem delavskem svetu so obravnavali podobna vprašanja kot na ostalih, poleg tega pa še:

– o predlogih odbora za izobraževanje

– in sklepe komisije za organizacijo, sistemizacijo in vrednotenje.

Olga FISTER, vodja splošno-kadrovske službe je obrazložila predlog odbora za izobraževanje.

dogovarjamo se – dogovorili smo se

Kako smo glasovali

Poročila volilnih komisij za izvedbo referenduma za sprejem sprememb Samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistemizaciji in sprememb Pravilnika o delitvi sredstev za OD

Spremembe Samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistemizaciji

	TOZD Obutev Žiri	TOZD Pla- stika	TOZD Obutev G. vas	TOZD Prodaja	DSSS
št. volivcev po vol. imeniku	787	138	176	369	218
oddano veljavnih glasovnic	644	109	148	331	175
oddano nevljevanih glasovnic	34	6	5	34	4
skupaj oddano glasovnic	678	115	153	365	179
glasovalo ZA	433 = 55 %	96 = 69,6 %	139 = 78,9 %	292 = 79,1 %	138 = 63,3 %
glasovalo PROTI	234	18	6	43	44
ni glasovalo	109	23	23	4	39

Spremembe Pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke

	TOZD Obutev Žiri	TOZD Pla- stika	TOZD Obutev G. vas	TOZD Prodaja	DSSS
št. volivcev po vol. imeniku	787	138	176	369	218
oddano veljavnih glasovnic	641	103	148	328	176
oddano neveljavnih glasovnic	37	12	5	37	3
skupaj oddano glasovnic	678	115	153	365	179
glasovalo ZA	407 = 51,7 %	85 = 61,6 %	142 = 80,6 %	285 = 77,2 %	132 = 60,5 %
glasovalo PROTI	234	18	6	43	44
ni glasovalo	109	23	23	4	39

Referendum za obe spremembi samoupravnih aktov po vseh TOZD in DSSS je torej uspel

Volilne komisije

Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, skupno porabo, prejemkih in nadomestilih uspel

	TOZD Obutev Žiri	TOZD Obutev Gor. vas	TOZD Plastika Žiri	DSSS	TOZD Prodaja Žiri
št. volivcev po vol. imeniku	787	176	138	218	369
oddano velj. glasovnic	628	147	107	179	325
oddano nevelj. glasovnic	50	6	8	—	40
skupaj oddano glasovnic	678	153	115	179	265
glasovalo ZA	406 = 51,6 %	139 = 78,9 %	88 = 63,8 %	143 = 65,6 %	282 = 76,4 %
glasovalo PROTI	222	8	19	36	43
ni glasovalo	109	23	23	39	4

Volilne komisije

Na delavskem svetu tozd Plastike

piše Bojan STARMAN

Ekonomski izrazi

Agent je stalni predstavnik in zastopnik podjetja in dela v njegovem imenu in na njegov račun. Agent ne more istočasno zastopati konkurenčnih podjetij.

Komisionar je trgovec, ki sklepa pogodbe v svojem imenu, toda na račun komitentna in po njegovem nalogu.

Senzal – mešetar je samostojen trgovec, ki posreduje nakup in prodajo med strankami vendar ni z nobeno od strank pogodbeno vezan.

Trgovina na debelo (grosistična trgovina) je trgovina, ki kupuje blago z namenom, da bi ga v nespremenjeni obliki prodajala dalje v velikih količinah.

Trgovina na drobno Kupuje blago, z namenom, da bi ga v nespremenjeni obliki prodajala kupcem v majhnih količinah.

Trgovski potnik je samo uslužbenec podjetja in dela po nalogu podjetja.

PTICE SELIVKE REDKEJŠE

V 8. številki našega časopisa smo lahko prebrali, da je v zadnjih letih iz Alpine odšlo več strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo. Podatke smo preverjali in ugotovili, da to res drži za zadnjih 5–10 let. V zadnjih dveh letih se je ta pojav nekoliko omilil, kljub temu, da mladi strokovnjaki prihajajo v tovarno še v večjem številu. To so seveda naši nekdanji študenti, katerim moramo resnično priskrbeti tako delo, da bodo res lahko pokazali svoje sposobnosti in čimveč pripomogli k našemu skupnemu delovnemu uspehu.

Uredništvo

Sejem v Milanu

Obiskali smo milanski sejem, poslovodska konferenca je za nami, vtisi so se izkristalizirali.

Osnovni cilj obiska milanskega sejma je bil, da ugotovimo ali smo pri izbiri kolekcije pomlad-poletje 1979 izbrali tisto, kar bo naše tržišče zahtevalo, da odpravimo morebitne napake, da dopolnimo kolekcijo z modeli, katerih nismo pripravili prav zaradi novosti na sejmu.

Koliko in kakšne koristi smo imeli od obiska sejma v Milanu?

Prvi vtis je bil, da je obisk sejma bil neobhodni in koristen, dokaz za to je, da smo na prvi pogled ugotovili, da bomo našo kolekcijo morali spremeniti, predvsem zamenjati barve.

Na sejmu so prevladovala naravne barve v vseh odtenkih (niansah), pri športni obutvi v mat usnju, pri elegantnejših modelih v materia-

lih z leskom. Umazane bele barve (mramor) skoraj nismo opazili, v naši kolekciji pa je bila močno zastopana. Precej elegantnih salonk in sandal je bilo izdelanih iz nubuka, kar nekaj sezon nazaj ni bilo opaziti. Opazili smo modele za mlade v stilu balerinke, s čisto nizko peto v naravnih barvah, ter skupino obutve z nižjo peto (6-7 cm) preoblečeno v podplatno usnje.

Okolnost, da smo milanski sejem obiskali pred poslovodsko konferenco, nam je omogočila, da smo lahko spremenili barve, dogovorili smo se, da kolekciji dodamo 2 skupini obutve in to skupino za mlade in skupino elegantnejših oblik s petami 6-7 cm.

Prepričani smo, da so obiski sejmov potrebni in koristni, saj brez spremljanja evropske mode ne bomo mogli zadovoljiti potrebe naših kupcev, ki so vse bolj in bolj zahtevni.

Iva SOBOČAN

Brez kopit ni čevljev

Organiziranost zveze komunistov po novem

Na 8. kongresu Zveze komunistov Slovenije so delegati obravnavali tudi spremembe in dopolnitve Statuta ZK Slovenije. Med sprejetimi spremembami Statuta ZK Slovenije je tudi določilo, da se osnovna organizacija ZK lahko ustanovi, kjer so podani organizacijski in ostali pogoji in so najmanj trije člani zveze komunistov.

Glede na navedeno spremembo Statuta ZK Slovenije smo tudi v naši osnovni organizaciji začeli s pripravami na reorganizacijo osnovne organizacije. Med pripravami na reorganizacijo smo ugotovili, da bi delovanje osnovnih organizacij ZK po TOZD imelo precej pozitivnih vplivov (boljša seznanjenost s problematiko TOZD; večja možnost informiranja in obravnave problemov delovne sredine itd.), vendar pa bi s tem prišlo do delitve že tako dokaj številčno majhne osnovne organizacije. Te probleme smo obravnavali tudi na osnovni organizaciji, ki je po daljši obravnavi sprejela sklep, da se namesto ene osnovne organizacije ustanovijo osnovne organizacije ZK po TOZD, in sicer:

1. OOKZ v TOZD Obutev Žiri in TOZD Obutev Gorenja vas

2. OOKZ v TOZD Plastika

3. OOKZ v TOZD Prodaja

4. OOKZ v DSSS

Vse štiri OOKZ so izvolile svoje sekretarje OOKZ in sekretariate OOKZ, ki jih sestavljajo: sekretar, namestnik sekretarja, vodja idejno-političnega izobraževanja in evdentičar.

Novoizvoljeni sekretarji in namestniki sekretarjev v OOKZ po TOZD so:

1. OOKZ TOZD Obutev Žiri in TOZD Obutev Gorenja vas:

a) sekretar: Igor ŠTUCIN

b) namestnik sekretarja: Marija JUSTIN

2. OOKZ TOZD Plastika:

a) sekretar: Pavel NIKO-LETTI

b) namestnik sekretarja: Mirko MRAVLJE

3. OOKZ TOZD Prodaja:

a) sekretar: Srečko ER-ZNOŽNIK

b) namestnik sekretarja: Tomaž JUSTIN

4. OOKZ DSSS:

a) sekretar: Olga FISTER

b) namestnik sekretarja: Jernej PETERNELJ

Novo OOKZ bodo delovale samostojno. Povezava med njimi bo potekala preko delegatov z občinsko konferenco ZK, možni pa so tudi skupni sestanki vseh OOKZ, in sicer za obravnavanje skupnih problemov ali pa problemske konference.

Olga FISTER

Poslovodska konferenca je za nami

Več nekoliko godina konferenca se održava u Portorožu. Udobnost, izvršni uvjeti rada osnovni su razlozi, da smo se udomačili u hotelu »Metropol«. Dali je sve to potrebno? Dali bi trebali biti malo skromniji, pitanja su onih, koji nisu na konferenciji prisutni i ne poznaju vrijednost učinjenog rada za onih pet dana koliko traje konferencija.

Da bi obuća stigla u prodavaonice onakva kakvu zahtjeva potrošač, mislim da je najviše pažnje potrebno obratiti na: pripremu modela, izbor i naručivanje i proizvodnju. Nije potrebno upozoravati kakve su posljedice ako se jedan od navedena tri zadatka ne izvrši po potrebi. Smatram, da je prilikom pripreme konferencije to svima bilo na umu, što je bio razlog da se smještajem, prikladnim radnim vremenom i ostalim povoljnim uslovima podmirila osnovna potreba prisutnih poslovodja, kako bi svoj posao mogli obaviti što uspješnije.

Kao i uvijek, konferencija ima svoj opći dio. To je jedinstvena prilika kada se pruža mogućnost da se u prisustvu svih poslovodja riješe pojedini kadrovski, pravni, skladišni,

administrativni, proizvodni i drugi problemi. Smatram da bi taj dio posla trebalo bolje organizirati u smislu unapred pripremljenih pitanja i što konstruktivnije i disciplinirane diskusije.

Za vse nas najvažniji dio posla na konferenciji je izbor i naručivanje modela, koji je ovom prilikom protekao vrlo uspješno. Bilo je dovoljno suradnje, organizacija konferencije dobro je obavljena, kolekcija dobro zastupljena svim vrstama obuče, što je pružila mogućnost da svatko odabere ono što njegovo tržište traži.

Naručivanje je vršeno u dvije grupe, a proteklo je zadovoljstvo svih, što je najveća nagrada za uloženi trud.

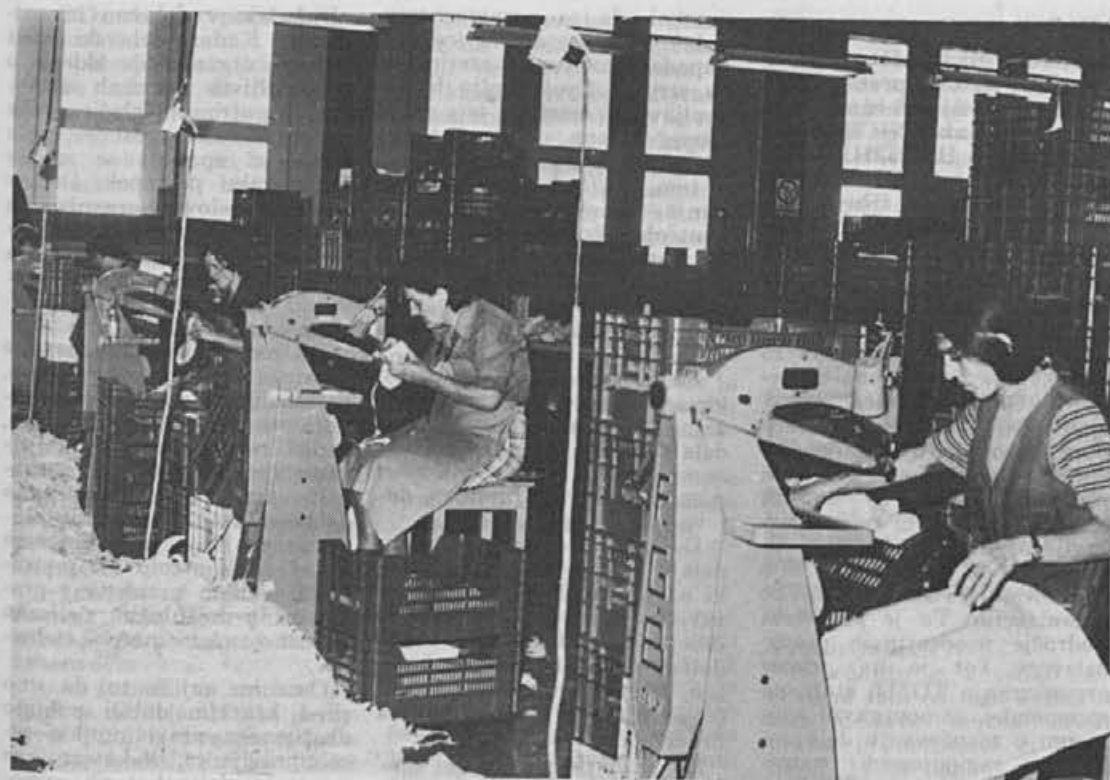
Smatram da je konferencija na neki način postala jednolična, pojedine novine potrebno je uvesti, inspiracije imamo, što je dovoljan razlog da se sjeđemo i o tome dogovorimo prilikom pripreme iduće konferencije. Za poslovodje neka to bude na neki način ugodno iznenađenje.

Želja svih nas je, da dolazak na konferenciju i rastanak po uspješno završenim zadacima budi sa zadovoljstvom.

Jakob ČELIK

Kako ustvarjamo

Na obrezu v plastiki

Jedinstvene odluke, pravilne odluke

U vezi poslovodske konference koja je održana u Portorožu od 4. 9. do 10. 9. 1978. godine bih trebalo odati puno priznanje drugovima koji su komisiju i dve grupe kod naručivanja i izbora modela kolekcije proleće-ljeto 1979. god. da su sa puno udloženog truda kako stručno tako i efikasno organizirali rad na izboru modela i naručivanja obuće.

Konferencija pored izbora modela i naručivanja obuće, imala je i radne sastanke. Na kojim je prvi put prisustvovao Bojan Starman, v. d. vodja OOUR-a Prodaja, koji je informisao prisutne o ostvarenoj realizaciji za prvih šest meseci u OOUR Prodaja, što je odraz izrazitog prebačaja ukupne realizacije, a ostatak čistog prihoda i konstatovano da treba prići pravilnijem obračunu učešća stvarnih troškova kod svake grupe proizvođača, kako bih na kraju godine imali pravo stanje ostvarene realizacije i ostatka čistog prihoda. Za vrijeme konferencije održana je i redovna sjednica radničkog savjeta OOUR-a Prodaje, na kojoj su pozvani i ostali, da mogu prisustvovati redovnoj sjednici radničkog savjeta. Na njoj se raspravljalo pored predloga i usvajanja normativnih akata u OOUR Prodaja i o stambenim pitanjima zaposlenih u OOUR-u Prodaja. U buduću potrebno je programirano i dugoročnije učestvovati u iznalaženju i angažiranju što većih sredstava u fond stambene izgradnje.

OOUR Prodaja u što kraćem roku bar donekle ublažio uočeni su i izvjesne slabosti u diskusiji pojedinih članova radničkog savjeta i članova komunista, što je dobilo svoj epilog na zajedničkom sastanku organizacije Saveza komunista OOUR Prodaje i članova Saveza komunista, koji su zaposleni u prodavnicama Alpina koji je održan dana 10. 9. u Žirima. Na tom sastanku formiran je aktiv Saveza komunista od članova Saveza komunista iz prodavnica, a u interesu zajedničkog rada i odgovornosti komunista kako bih samo usaglašenje stavova jedinstvenim odlukama donesene na određenim sastancima kako radničkog savjeta tako i ostalih društvenopolitičkih organizacija u OOUR Prodaje.

Čevlarski izrazi

Tone Klemenčič, vodja programa lahke obutve

Kaj je lak: Zgornje lak usnje, imenovano v kratkem lak, uporabljamo za izdelavo posameznih vrst obutve. Izdelujejo ga po posebni tehnologiji. V ta namen vzamejo usnjari normalno surove kože z manjšimi napakami na licu in kompaktne (trdne) strukture. Po strojenju kože na licu nekoliko obrusijo s finim papirjem, da dosežejo boljšo vezavo nanosa laka, imenovanega film. Lak usnje se izdeluje največkrat iz telečjih in junečjih kož, saj je usnje namenjeno predvsem za boljšo obutev. Lak usnje pa lahko izdelujejo tudi iz svinjskih, kozjih ter še nekaterih drugih kož.

Uporaba laka za obutev je skoraj v celoti odvisna od gibanja mode. Delno je vedno prisoten pri strogo večerni obutvi, obutvi za posebne prilike ali svečanosti. Čevlji iz

lak usnja so zelo praktični za vzdrževanje — čiščenje in s svojim sijajem vzbujajo pozornost ali pa poudarjajo eleganco. Kadar je obutev iz lak usnja moderna (to je bilo zadnjič pred nekaj leti), ne uporabljajo samo klasični lak, temveč še v raznih izvedenkah, kot je knauč lak, imitacije reptilij (plazilcev), razni dvobarvni učinki in podobno. V osnovi so vse te podvrsti iste, le s prešanjem ali lomljenjem lica dosežejo končni dodelavi drugačen izgled. Bistveno važno pri vsakem lak usnju je dobra vezava filma na lice kože, da se pri obdelavi ali pozneje pri nošnji obutve ne lušči, da so kože pri strojenju primerno zapolnjene

(tudi flamasti — slabši deli kože) in da umetne smole, ki tvorijo film, prenašajo visoke in nizke temperature, pri tem pa film ne sme razpokati.

Proizvajalci umetnih materialov so danes že sposobni izdelati umetno lak usnje, ki mogoče najmanj odstopa po lastnostih od naravnega lak usnja. Namreč za lak usnje je značilno, da zaradi nanosa filma ne diha, torej v tem pogledu ni razlike med naravnim in umetnim. Še vedno pa ostaja razlika v obnašanju materiala pri nošenju obutve pri absorbiranju vlage — znoja v strukturni del usnja, pri krčenju in raztezanju ter deformaciji obutve. Umetno lak usnje je bistveno cenejše od naravnega in ga je v lepo izdelanem čevlju le težko prepoznati.

KDAJ BOMO IZKORISTILI SVOJE MOŽNOSTI

Pred dnevi je predstavnik Biroja za industrijski inženiring skupini tehničnih strokovnjakov in predstavnikom družbenopolitičnega življenja Alpine predstavil zanimivo metodo, kako meriti delo, da bomo res dosegli našo ciljno produktivnost.

Ta biro se ukvarja z izdelovanjem vzorčnih analiz, demonstracij posameznih organizacijskih postopkov, izobraževanjem in svetovanjem zlasti tehničnih strokovnjakov na področju študija dela, zmožni pa so tudi (seveda z našo pomočjo) izvesti program uvedbe študija dela v delovni organizaciji.

Na nas vseh je, da se dogovorimo za najprimernejše sodelovanje s tem birojem, z namenom, da resnično izpopolnimo našo organiziranost in dosežemo tudi boljše poslovne rezultate.

UREDNIŠTVO

Derviš Kadić

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

na temo SAMOUPRAVLJANJE IN DELOVNI USPEHI.

V razgovoru so sodelovali: Peter MLINAR — predsednik delavskega sveta DO, Vika RUPNIK — predstavnik konference OOS, Marinka TUŠEK — pravni referent, Jaka BOGATAJ — vodja TOZD Obutev Žiri, Pavel NICOLETTI — TOZD Plastika Žiri, Nada DOLINAR — DSSS, Hilda PIPAN — TOZD Obutev Žiri, Franc Pečelin — TOZD Prodaja Žiri, Karolina BAJEC — TOZD obutev Žiri — Obrat Col. Razgovor sta vodila Tomaž JUSTIN in Neško PODOBNIK, zapiske je pripravila Anuška KAVČIC.

1. Kako ocenjujete dejansko samoupravljanje v tovarni v primerjavi s tistim, kar smo napisali v naših samoupravnih aktih?

Marinka TUŠEK:

Samoupravljanje se razvija šele nekaj več kot 27 let. V svojem razvoju je šlo skozi vrsto razvojnih etap iz katerih je prihajalo vedno bolj bogateno in boljše. Njegova vsebina se sestoji v uredništvu vladujočega položaja delavcev v združenem delu in v družbi ter njegove neodtujljive pravice, da skupaj z drugimi delavci in delovnimi ljudmi urejajo vse družbene odnose.

Razvoju samoupravljanja je bilo potrebno začrtati nove poti in ponuditi sodobni praksi novo organizacijsko-pravno obliko na temeljih, ki jih je postavila ustava. To pa prinaša zakon o združenem delu.

Sprejetje večine samoupravnih aktov, ki so bili sprejeti po ustanovitvi TOZD Plastika Žiri in TOZD Obutev Gorenja vas je bilo grajeno na osnutku »male ustave«, če lahko tako rečemo zakonu o združenem delu. Teh samoupravnih aktov je bilo sprejetih čez 30. Naštela jih bom le nekaj: Samoupravni sporazum o združenju TOZD v delovno organizacijo, statuti vseh TOZD, samoupravni sporazumi o združenju dela delavcev v vseh TOZD in DSSS.

In kaj so sploh samoupravni akti? Samoupravni akti so družbeni dogovori, samoupravni sporazumi ter drugi samoupravni akti TOZD in delovne organizacije, med njimi pa ni hierarhične podrejenosti oz. nadarjenosti.

V vsaki družbi pač morajo za medsebojno sodelovanje ljudi veljati nekatera pravila. Delavci ta pravila gospodarjenja in ravnanja oblikujemo v obliki samoupravnega splošnega akta.

Ker je bilo, kot sem že omenila, sprejeto čez 30 samoupravnih aktov in vsebina vseh temelji na samoupravljanju, bi naj odgovor na to, kakšna je vsebina naših posamičnih samoupravnih aktov, bil preobširen, zato se bom omejila samo na nakatera splošna načela, ki prevejajo prav vse samoupravne akte, predvsem kar zadeva samoupravljanje.

Oglejmo si najprej oblike odločanja v naših samoupravnih aktih. Oblike odločanja so odločanje preko delegatov in delegacijah ter osebno izjavljanje. Oblike osebne izjavljanja so predvsem referendum, zbor delavcev, podpisovanje oz. dajanje posebnih pismenih izjav. O katerih stvareh se delavci osebno izjavljajo, določajo statuti in samoupravni sporazum o združenju TOZD v delovno organizacijo. To je predvsem področje neodtujljivih pravic delavcev kot je na primer organiziranje TOZD, statusne spremembe, samoupravni sporazum o združenju dela delavcev, samoupravni sporazum o združenju TOZD v delovno organizacijo, statuti, področje urejanja osebnih dohodkov itd.

Pred odločanjem z osebnim izjavljanjem je potrebna predhodna obravnava, ki je podrobneje opredeljena s samoupravnimi akti.

O organiziranju poprejšnje obravnave je potrebno predhodno obvestiti sindikalno organizacijo, ki vodi in organizira razpravo v nekaterih primerih pa je tudi udeleženec samoupravnega sporazumevanja.

Seveda pa sindikalna organizacija lahko postavi zahtevo o poprejšnji obravnavi tudi o zadevah, ki s samoupravnimi akti niso izrecno dogovorjene.

Odločanje po delegatih in delegacijah:

Kot delegati nastopajo delavci v samoupravnih organih temeljne in delovne organizacije. Žal večina ob besedi delegat pomisli le na delavski svet, delegati sestavljajo tudi druge samoupravne organe, kot na primer disciplinsko komisijo, komisijo delavske kontrole, ki se prav tako neposredno volijo kot delegati delavskih svetov. Tu pa so še delegati izvršilnih organov delavskih svetov; kot komisija za delovna razmerja, odbor za izobraževanje, komisija za organizacijo, sistemizacijo in vrednotenje itd.

Za odločanje v družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih pa so po temeljnih organizacijah oblikovane delegacije. Teh je v naši delovni organizaciji kar 24.

Za odločanje v TOZD velja večinsko načelo. To pa ne

pomeni, da so posameznemu delavcu odvzete pravice, da napada odločitve, s katerimi se ne strinja. Svoje voljo lahko uveljavi, če meni, da je z odločitvijo kršena ustava, zakon, samoupravni splošni akti, itd., s tem, da zahteva posredovanje samoupravne delavske kontrole družbenega pravobranilca samoupravljanja, posredovanje sindikalne organizacije, oziroma varstvo pravic pred sodiščem združenega dela.

Za soglasje vseh delavcev gre v bistvu le pri samoupravnem sporazumu o združenju dela delavcev, kjer tistemu, ki se z njim ne strinja in odobri pismeno izjavo, preneha delovno razmerje.

Delegati v delavskem svetu delajo po smernicah delavcev, ki so jih izvolili in jim odgovarjajo. To pomeni, da so delegati na delavskem svetu dolžni povedati njihova mnenja, stališča in smernice, tudi če so njihova osebna stališča drugačna.

Da pa bi delegat mogel spoznati mnenja delavcev, je potrebno, da pravočasno dobi gradivo. Delegat je dolžan delavcem poročati o svojem lastnem delu; kako je zastopal stališča, mnenja in smernice, in o delu delavskega sveta.

Pristojnosti delavskega sveta določajo statuti in samoupravni sporazum o združenju TOZD v delovno organizacijo. Zakon prepoveduje, da bi delavski svet zadeve, za katere je po zakonu pristojen, prenesel v pristojnost izvršilnega organa. Delo izvršilnih organov bi lahko opredelili kot pripravljanje, izvajanje sklepov delavskega sveta.

Nekateri mislijo, da je delavski svet delovne organizacije več kot delavski svet tozdov, oziroma delavski svet delovne skupnosti skupnih služb. To pa ni res. Pristojnosti delavskega sveta delovne organizacije so določene z zakonom, statutom delovne organizacije in samoupravnim sporazumom o združenju TOZD v delovno organizacijo. Delavski svet upravlja delo in poslovanje, v njem pa so zastopani delegati vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb, ki se

zdrružujejo v delovno organizacijo. Kadar delavski svet delovne organizacije sklepa o neodtujljivih pravicah delavcev, je potrebno soglasje vsake temeljne organizacije. Če sklep ni sprejet, se začne usklajevalni postopek. Delavski svet delovne organizacije v takem primeru navadno pripravi nov predlog, o katerem morajo ponovno odločiti delavski sveti temeljnih organizacij.

Da pa bi bile samoupravne pravice čimbolj zavarovane, usresničujejo delavci samoupravno delavsko kontrolo, bodisi neposredno ali po organu upravljanja in po posebnem organu. Samoupravna delavska kontrola zajema pravilno izvajanje samoupravnih aktov in kontrolo ali je njihova vsebina v skladu s pravicami in dolžnostmi, oziroma obveznostmi in interesi delavcev.

Omenim naj še to, da smo pred kratkim dobili pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja, s katero nas opozarja, da nekaterih samoupravnih aktov, ki bi jih po zakonu že morali sprejeti, nismo sprejeli, da moramo že sprejete samoupravne akte uskladiti z zakonom o združenem delu.

Pobudo so obravnavali vsi delavski sveti in jo sprejeli. Hkrati s sprejemom pobude pa je bila sprejeta tudi dopolnitev akcijskega programa za izvajanje zakona o združenem delu do konca leta 1978.

Do 1. 1. 1978 bi morali sprejeti naslednje samoupravne akte, ki bi jih od tega datuma dalje morali tudi uporabljati:

- plane tozdov
- samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka
- samoupravni sporazum o temeljih plana delovne organizacije
- samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka
- samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka na ravni delovne organizacije in pravilnike po tozdih
- samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci TOZD in delovno skupnostjo ki opravlja skupna dela.

Z zakonom o združenem delu bomo morali uskladiti statute, samoupravni splošni akti o delovnih razmerjih, samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, skupno porabo, o nadomestilih in prejemkih, pravilnike o osnovah in merilih za delitev sredstev

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

za OD, skupno porabo in o prejemkih.

Iz pobude in akcijskega programa izhaja, da bomo do konca letošnjega leta morali sprejeti še 13 samoupravnih aktov, nekaj pa jih bo potrebno uskladiti z zakonom o združenem delu.

Pri natančnejšem pregledu samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, skupno porabo, o nadomestilih in prejemkih, je družbeni pravobranilec samoupravna načela, ki jih določa zakon o združenem delu, pravilno opredelili.

Bistvenejše pomanjkljivosti v pravilnikih o delitvi sredstev za osebne dohodke, skupno porabo in prejemkih, pa so naslednje:

— merila za delitev OD iz naslova minulega dela niso opredeljena po zakonu o združenem delu

— v formuli za izračun OD delavca ni dela OD, ki ga delavec dobi iz povečanega dohodka, bodisi, da je nosilec inovacij sam, ali pa so povečanje dosegli drugi delavci

— premije in prizadevnosti zakon o združenem delu ne omenja

— izplačevanje jubilejnih nagrad po stanju na dan 30. 4. tekočega leta ni pravilno

— meril, kaj so najboljši dosežki kot pogoj za pridobitev posebne nagrade nimamo opredeljenih

— v poglavju »merila za določanje zamčenega OD« manjka določilo OD, če delavec po lastni krivdi ne dosega delovnega uspeha, ki bi mu zagotavljal vsaj tolikšen OD, kot je višina zamčenega OD.

Upam, da sem opozorila na glavna določila naših samoupravnih aktov, tako da boste ostali laže ugotavljali, kaj v našem samoupravljanju ne deluje tako, kot imamo zapisano v samoupravnih aktih.

Peter MLINAR:

S temi vprašanji se še ne ukvarjam dolgo. Če bi hotel reči nekaj po svoje glede tega, kar zasledimo v dnevnem časopisju ali kjerkoli že, bi nekdo ki poslušaja vse to, mislil, da je to idealni sistem, kjer ima vsak pravico da odloča v vsem. V praksi pa pogosto ravnamo drugače. Kakšna trenja nastajajo, tako da ideali hitro splahnijo.

Res je, akte imamo napisane, vendar jih delavci vse premalo preštudiramo in nam ostane premalo v glavi. Delegati v delavskih svetih se tako vse preveč oslanjamo na te izvršilne organe, ki pripravljajo ta program, ker tudi na delavskem svetu gledamo, da stvar ne obravnavamo preobširno, pa tudi nimamo vedno

vpogleda v vse, kar se obravnava, da bi lahko kvalitetneje vodili razpravo, oziroma ne vem kakšne predloge pripravili na sestanku. Razvile so se tudi samoupravne delovne skupine, kjer naj bi reševali določene probleme in vodili sestanke o delu in ostalih vprašanjih. To seveda precej stane, zato je važno, da so sestanki dobro pripravljani. Prav je, da izmenjamo mišljenje, ni pa v redu, da teh razprav ne organiziramo tako, da bi res uskladili nesoglasja, zlasti pa, da bi se v našem ravnanju čim bolj približali določilom v samoupravnih aktih.

Seveda še vedno ostaja vprašanje, kdaj se bo resnično v vse to vključil delavec iz proizvodnje.

Nejko PODOBNIK:

Mislím, da je s samoupravnimi delovnimi skupinami možno marsikaj narediti k izboljšanju samoupravljanja in da se do skrajnosti izboljša način in organiziranost dela teh samoupravnih delovnih skupin, da se tukaj ne zapravlja časa in da se delavci zavedajo, da se je treba o stvari pomeniti in da se o tem lahko pogovorimo v petih minutah med malico. Tega dosedaj še nismo bili vajeni.

Peter MLINAR:

Res je, da tega še nismo vajeni. Vendar je tudi tu problem predvsem dobiti soglasje od vseh ljudi, da bi zastopali isto stališče.

Tomaž JUSTIN:

Res je premalo časa, da bi vsak povedal svoje mišljenje in predvsem v proizvodnji to ni lahko izvedljivo. Nato pa pravimo, da tega nismo mi sklenili. To bo res potrebno urediti tako, da se bomo lahko pogovorili, da bo človek rad prišel na ta sestanek in da se bo o stvari tudi razpravljalo in ne samo prebiral nekaj predlogov prav na hitro.

Viktorija RUPNIK:

Da, tudi na sindikatu smo se že menili o tem in rečeno je bilo, da bi morali sestanki biti ob drugi uri, sedaj pa vsak hiti domov, ker ima pač svoje obveznosti, predvsem ženske. Sprašujem se, kako to, da delavci ne gredo v halo, če je sestanek in zakaj tisti, ki delajo dopoldne ne morejo toliko počakati, da bi se kaj dogovorili.

Nejko PODOBNIK:

Mislím, da je zaman pričakovati, da bomo dobili najbolj osnovne informacije, ki jih lahko zvedo na zboru, če nas tam ni. Seveda možnosti so še preko časopisja, Informatorja itd. Zaman lahko upamo, da bomo samoupravne akte, ki smo jih sprejeli, tudi v praksi uresničevali, če ne gremo niti na zbor.

Viktorija RUPNIK:

Seveda to je v veliki meri odvisno tudi od tega koliko se sam delavec zaveda svojih pravic in dolžnosti in če bi hotel, bi že lahko prišel na zbor. Če mu je vseeno in če ve samo za tisto, kdaj bo dobil plačo, je pa druga stvar.

Nejko PODOBNIK:

Vzemimo na primer samoupravne akte in predpise, deloma se o teh pomenimo tudi na zboreh, vendar odločamo tudi drugače na sestankih vseh vrst, itd.

Kako te stvari tudi uresničujemo. Kaj vi kot sindikalna delavka o tem razmišljate oziroma kaj meni vaš izvršni odbor o tem. Kako doseči da bodo akti postali praksa?

Viktorija RUPNIK:

O tem se lahko z delavci pogovorimo marsikaj, ne morem pa se pri svojem delu pomeniti z vsemi delavci v našem oddelku. Tako so delavci čisto slabo obveščeni in velikokrat ne vedo o čem razpravljati.

Rečimo, da bi večji skupini povedala, kako stvari potekajo in o čem smo razpravljali, nekatere stvari pa bi prebrali na oglasnih deskah. Predstavniki sindikata ali pa vodje samoupravnih delovnih skupin bi morali biti v vseh teh enotah ali delih delovnih enot, da bi se povsod pomenili. Meni delavke same pravijo: »Poglej, odkar si ti tukaj, na naši strani vemo, kako je gori, kaj se dogaja, kaj je prav in kaj ni prava«. Ko pa nikogar ni bilo, da bi jim kaj povedal, niso vedeli, kaj se dogaja, o čem razpravlja na primer delavski svet.

Seveda se vse tudi ne more tako izpeljati, kot govorimo.

Nejko PODOBNIK:

Če medsebojnega informiranja in dogovarjanja ni,

potem pride do tega, da ni pravega stika med delavskim svetom in delavci.

Viktorija RUPNIK:

Delavci želijo predvsem, da bi jim več povedali kaj se dogaja in to bolj po domače, da bi razumeli.

Nejko PODOBNIK:

Kako bi tukaj lahko sodelovala sindikalna organizacija?

Viktorija RUPNIK:

Pri nas je sedaj že toliko boljše da sva z vsakega traku ena ali dve, ki delavke obveščava. Vendar kaj pomaga, če je tak človek v delavskem svetu ali sindikatu, ko pride s sestanka in pravi da vse ve, za ostale pa mu je vseeno ali kaj vedo ali nič. Delegat torej ne izpolni svoje dolžnosti. Zakaj so taki ljudje v samoupravnih organih, ko mislijo, da so nakaj več, če hodijo na sestanke. Kot delegati določene skupine delavcev jim morajo potem o tem tudi poročati, saj so bili za to tudi izvoljeni. Zankrat je pri nas v šivalnici večina kar zadovoljna.

Franc PEČELIN:

Zdi se mi, da se na zboreh in sestankih delavskih svetov obravnava veliko takih stvari, ki so nebitvene, veliko pomembnih vprašanj, pa ni na dnevnem redu. Ni vse v tem ali smo nek samoupravni akt sprejeli ali ga nismo. Vsi bi dobili večji kos kruha že s tem, če bi nekdo, ki bi opazil, da se neka obutev izredno dobro prodaja, da bi le-to v redu delali naprej, ne pa da vztrajamo togo kot smo prej, ko je bila še dirigirana distribucija.

Nisem zapazil, da bi take stvari obravnavali na samoupravnih organih, je pa za nas pravzaprav zelo pomembno, kje se bo kaj odpravilo. Tako pride do negodovanja in nezainteresiranosti. Če pa bi nekdo poročal, da bomo ta in ta artikel dobro prodajali in da

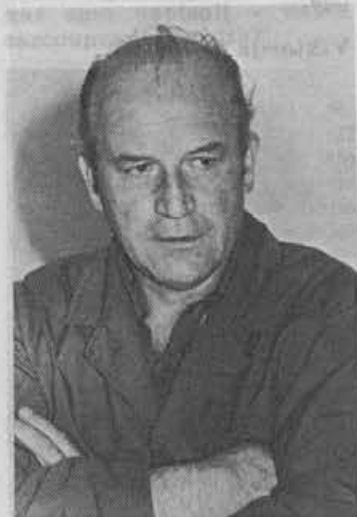
razgovor za urednikovo mizo — razgovor

ga damo v proizvodnjo in da bi to tudi dosledno izvedli, bi tudi pri izvajanju samoupravnih aktov imeli manj problemov.

Tomaž JUSTIN:

Sigurno je pri samoupravljanju važno, da samoupravljalci ugotovijo koristi svojih sklepov, potem z večjim veseljem sodelujejo.

Franc PEČELIN:

Mislim, da bi tudi samoupravne delovne skupine bolj zaživele, če bi delavci spoznali da je njihov predlog koristen in da zaživi. Konkreten primer je sedaj, ko vsi iščejo model, ki se je takoj razprodal in ga ni nikjer več dobiti. Če bi bil nekdo, ki bi odločil, da jih naredimo še dodatnih 2000 ali 3000 parov, se nam brez skrbi ne bi bilo potrebno bati zaloge.

Tako bi samoupravljanje bolj zaživele, če bi bolj upoštevali takšne sugestije; ljudje bi bili bolj zainteresirani kot so tako.

Želimo torej, da bi čimbolj upoštevali predloge, ki jih izoblikujejo samoupravne delovne skupine.

Na vsak način pa moramo biti bolj elastični.

Nada DOLINAR:

Veliko stvari so že drugi povedali in tudi jaz mislim, da vse te samoupravne akte in pravilnike taka delovna organizacija kot je Alpina mora imeti, sicer pa mislim, da je samoupravljanje učinkovito, če je v prid delavcu. Tudi jaz lahko rečem, da so delavci premalo zainteresirani za stvari, ki se dogajajo ali se bodo dogajale.

Tudi na zborih delovnih ljudi menim, da imajo ljudje strah kaj povedati ali predlagati, ker se bojijo da ne bodo dovolj strokovni. Za vse to bi morali imeti več poslušanja.

Mislim, da je tudi informiranje pomanjkljivo. Zlasti imam v mislih delavce v prodajalnah. Že to je nekaj, ko ne

poznajo ljudi in tudi informiranje teh ljudi je težje.

Ne bi mogli trditi, da je temu kriv informativni center to sploh ne, ker so pri nas še druge oblike obveščanja, ponavadi se obrnejo samo na enega človeka. Za delavce na terenu je to dejansko še precejšen problem.

Tomaž JUSTIN:

Vemo, da smo samoupravljalci tukaj v proizvodnji koncentrirani na enem prostoru, medtem ko so samoupravljalci v naših prodajalnah raztreseni širom Jugoslavije.

Sigurno, da to dejstvo otežuje samoupravljanje in da je tukaj še posebna naloga, da iščemo druge poti, kako bi to samoupravljanje čimbolj pomenostavili in da bi tudi imeli podobne možnosti delovanja kot mi.

Družbenopolitično delovanje je sestavina samoupravljanja. Vse to je bilo v prodajni mreži na mrtvi točki in je šele pred kratkim zaživele in rezultati so se že pokazali.

Marinka TUŠEK

Kar zadeva samoupravljanje delavcev v mreži, bi poudarila da DS TOZD Prodaje sestavljajo delegati republik, tako da ima vsaka republika svojega delegata, pač glede na število zaposlenih tudi več delegatov v delavskem svetu. In tu smo torej pred tistim problemom, kako bo ta delegat prenesel to mnenje v vse prodajalne. Drug problem, ki se zadnje čase pojavlja po DS, je problem jezika. Delegati delavskega sveta dosledno zahtevajo, da se govori in piše v srbohrvatskem, materinem jeziku. Pravico imajo, da so obveščeni in govorijo v materinem jeziku, vendar če bi hoteli vse materiale, ki jih pošiljamo, prevajati še v srbohrvatski jezik, bi morali zaposliti še najmanj dva ali tri prevajalce.

Tomaž JUSTIN:

Koristno in potrebno je, da smo se okrog uporabe jezika začeli pogovarjati in dogovarjati. Prepričan sem, da se bomo morali zaradi učinko-

vitosti obveščanja tudi mi prilagoditi tem zahtevam, kolikor je mogoče.

Marinka TUŠEK

Zdi se mi, da vodje ne obveščajo dovolj svojih ljudi in mislijo, da je njihova dolžnost samo, da bodo čimbolj izbrali čevlje in da jih bodo prodali in iz tega potegnili dobiček, premalo pa se zavedajo, da morajo obrazložiti tudi kakšen akt, ki ga dobijo in je v javni obravnavi. Vse preveč se držijo le tistega, kjer bodo imeli neposredne koristi.

Pavel NIKOLETTI:

V samoupravnih aktih je samoupravljanje predvideno v tisti končni obliki, ki naj bi se ji približali, zato bi morala biti odstopanja čim manjša.

Odstopanja so že v tem, da neposredni proizvajalec še ni aktiviran kot sestavni del najmanjše samoupravne celice, to je samoupravne delovne skupine. Odločitve morajo nastajati v tej najmanjši samoupravni celici, se preko delegatov DS TOZD sprovajati ter v nasprotni smeri morajo zopet samoupravne informacije prehajati nazaj v samoupravno delovno skupino.

Poslovna učinkovitost se začena že na delovnem mestu, kajti količinska proizvodnja z ustrežno kvaliteto je prvo merilo, ki se tudi na tržišču odraža kot merilo uspešnosti ter se v obliki finančnega uspeha povrne v delovno organizacijo.

Torej produktivnost in kvaliteta se kot dejavnika poslovne učinkovitosti vsakodnevno odražata pri našem delu.

Predlagam sledeče:

— povezava med neposrednim proizvajalcem ter tehnološkimi, planskimi ter drugimi dejavniki, mora biti trdna in stalna oblika sodelovanja, zato je nujno tesno obojestransko vsakodnevno povezovanje — samoupravne delovne skupine morajo zaživeti tako, da se bodo trenutni problemi takoj neposredno reševali preko delegatskega sistema, ne pa, da nekje obstanejo.

Hilda PIPAN:

Težko je ocenjevati samoupravljanje s tistim, kar smo zapisali v samoupravnih splošnih aktih. Delavci v neposredni proizvodnji smo z vsebino teh aktov premalo seznanjeni. Ni rečeno, da je krivda samo v strokovnih službah, ki te akte pripravljajo.

Med delovnim časom si delavci enostavno ne najdemo časa, da bi te akte prebrali.

Po oddelkih je razdeljeno nekaj gradiva, kam bi prišli, če bi vse to nosili domov in prebirali doma. Mislim, da je gradivo preobširno in bi morali

biti pripravljene izvlečki, iz katerih bi bile razvidne bistvene novosti, primerjava s stari aktom in kakšne koristi bomo od tega akta imeli. Verjetno pa se tudi premalo za vse skupaj zanimamo.

Kako uresničujemo samoupravljanje? Ena nam najbolj poznana oblika je odločanje preko delegatov v delavskem svetu in zadnje čase tudi odločanje na referendumu. Če je predlog strokovnih služb, ki je obrazložen na delavskem svetu dovolj strokovno pripravljen in obrazložen tako, da delegate prepriča o učinkovitosti sprejema tega sklepa, delegati tak sklep sprejmejo.

Imam pa občutek, da so delavski sveti in odločanje v delavskih svetih včasih le preveč formalni. Roke se dvigajo, ker jih je potrebno dvigovati.

Prav je, da se z referendumom odločamo o naših neposrednih pravicah, ker na tak način lahko glasujemo tajno in tako kot mislimo sami, da je pravilno.

Zavedam se, da obstajajo še druge oblike samoupravljanja, ki pa jih ne razumem toliko, da bi lahko o njih razpravljala.

Samoupravljanje bi morali bolj približati delavcu. Včasih bi moralo biti pripravljenih več možnih rešitev določenega problema, tako da bi se lahko odločali med njimi. Strokovne službe so dolžne da pripravijo predloge zakonitih in pametnih sklepov, na nas delegatih, oziroma delavcih pa je, da zahtevamo dodatno obrazložitev, če je ta potrebna in da se sklep sprejme.

Težko je reči, kakšna je zaradi samoupravljanja naša poslovna učinkovitost. Ponavadi delavci nismo strokovno usposobljeni za vodenje poslovne politike. Res pa je, da skušamo pomagati po svojih močeh tam, kjer se za to čutimo sposobne. Težko in nesmiselno je zavračati odločitve, ki je os zaupanja v strokovne službe dobro pripravljena in s tem tudi učinkovita.

Karolina BAJEC:

Težko bi ocenjevala. V delavskem svetu sem še premalo časa, da bi vse lahko razumela. Opažam pa med sodelavci premalo zanimanja, verjetno to izhaja iz neznanja. Morda bi vsaj za člane organov upravljanja zelo koristil seminar, na katerem bi se seznanili s pogoji in načinom poslovanja TOZD in delovne organizacije, z nalogami samoupravljalcev, posebno pa s pravicami in dolžnostmi članov delavskih svetov.

Mislim, da bi tudi Informator moral temeljiteje obveščati delavce o vseh dogajanjih v delovni organizaciji.

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Zlasti bi bilo koristno in zanimivo, da bi si delavci posameznih TOZD izmenjavali izkušnje. Mislim, da bi se lahko potem na organih upravljanja tudi bolje razumeli in sprejemali tudi bolj smotrne sklepe.

Jaka BOGATAJ:

Da bi dosegli to, kar je naša želja in kar smo tudi pisali, je nujno, da poleg svojih pravic dobro poznamo tudi svoje dolžnosti. To velja za vse nas, brez izjeme.

Mislim da je izredno pomembno tudi delo družbenopolitičnih organizacij, ki bi morale bolj sodelovati pri oblikovanju samoupravnega sistema. Včasih je pomembno že to, da družbenopolitične organizacije predlagajo tako kandidatno listo članov organov upravljanja, da bomo res lahko računali na kvalitetnejšo razpravo in boljše sklepe. Mislim, da je pomembna vloga tudi na samoupravnih delovnih skupinah. Pri tem se vsi skupaj še učimo, zato se pojavljajo različni problemi. Vendar pa menim, da se prav delavci v samoupravnih delovnih skupinah najlažje pogovorijo o svojih lastnih problemih, s pomočjo delegatov in drugih, pa tudi o problemih, ki zadevajo druge delavce. Žal je povezava med delavci in člani organov upravljanja (delegati) dostikrat pretrgana.

Opozoril bi še na še vedno neurejene dohodkovne odnose. V naslednjih mesecih bomo morali prav temu posvetiti veliko pozornosti.

Za našo učinkovitost je pomembno tudi smotrno planiranje posameznih temeljnih organizacij. Pri tem se mi zdi važno, da so plani temeljnih organizacij temeljito usklajeni na ravni delovne organizacije. Otrresti bi se morali ozkih interesov, češ, mi smo svoje naredili, vi pa prodajte. Interes vseh nas je, da skupno ustvarimo take prihodke, ki bodo zadostovali za naš nemoten razvoj (tako TOZD kot celotne delovne organizacije), pokrivanje vseh

stroškov in solidne osebne dohodke.

2. Samoupravljanje je najvišja oblika upravljanja in medsebojne odgovornosti vseh delavcev.

V koliki meri se vse to dejansko odraža v naši poslovni učinkovitosti? Kaj predlagate za izboljšanje?

Franc PEČELIN:

Samoupravljanje v poslovni učinkovitosti še ni popolno zaživelo. Vse preveč smo togi, vse preveč sestankujemo, po drugi strani pa smo premalo učinkoviti. Včasih smo tudi prepovršni in tukaj je potrebno opozoriti delavsko kontrolo. Predlagal bi, da bi samoupravni organi razpravljali več o poslovnih stvareh in manj o kakšnih manj pomembnih stvareh.

Seveda, osnova za naše delo je plan, toda plana ne moreš povsem upoštevati.

Tudi sistem nagrajevanja je ena od zelo važnih stvari, ki bi ga morali obravnavati bolj podrobno.

V mreži je to še težje, ker se delavci nikakor ne morejo sestati. Čim več stvari bi morali obravnavati in razreševati v samoupravnih delovnih skupinah, ki so po posameznih prodajalnah.

Sicer pa so pri nas ljudje dovolj obveščeni, predvsem tisti, ki so zainteresirani.

Peter MLINAR:

Dogovarjanje, oziroma planiranje ni popolno. Če si že naredimo plan, zakaj ga ne izpolnjujemo.

Mislim, da ne smemo poudarjati samo nagrajevanja oziroma, da bi vsak dobil več, vsak pa bi se moral boriti da ne bi dobil manj. Tu pa je pomembna odgovornost. Vsak mora napraviti tisto, kar je njegova dolžnost. Potrebno pa je dogovarjanje, zlasti pa dosledno izvajanje dogovorjenega.

Tomaž JUSTIN:

Se na eno stvar bi opozoril: to so razne kritike. So kritike, ki jim rečemo, da so objektivne, koristne kritike, ki so podane z namenom, da se stvari izboljšajo, so pa tudi kritike, ko ljudje, kakor hitro nekaj zvejo, takoj zavzamejo odklonilno stališče.

Tako se obnašajo največkrat tisti ljudje, ki v samoupravljanju ne sodelujejo. Zato je včasih prav koristno, da takega človeka zainteresiramo in vključimo v samoupravljanje in kmalu spremeni mišljenje.

Nada DOLINAR:

Kritika je res lahko tudi dobronamerna in to tudi odobravam. Ne odobravam pa

tega, da posameznik, ki doživi kritiko, takoj grozi z odstopom. To se pri nas dostikrat pojavlja in mislim, da to ni na mestu, ker na tak način spet ne moremo uresničevati vseh načrtov.

Problemi naj bi se najprej rešili ali vsaj poizkušali rešiti.

Še o nečem bi rada spregovorila; to so medsebojni odnosi, ki jih bo potrebno še naprej izboljševati in dograjevati.

Tomaž JUSTIN:

Ali ste kdaj nezadovoljni s samoupravljanjem in kaj pravijo vaši sodelavci v takih primerih, kaj bi storili, da bi bilo takih primerov čim manj?

Nada DOLINAR:

Kaj ti pomaga, če se strinjaš ali ne strinjaš?

Franc PEČELIN:

Po mojem mišljenju bi bilo bolje, da bi se manj ukvarjali s tem in več delali in kvalitetnejše delali in bi bile tudi odločitve boljše in lažje.

Vendar menim, da so seje samoupravnih organov v redu pripravljene in tudi učinkovite. Zdi se mi pa, da je tega preveč. Marsikdo je preobremenjen s sestanki in vsemu temu ne more več slediti.

Nejko PODOBNIK:

Ko govorimo o pripravah na sestanke, dostikrat pomislimo na tistega strokovnjaka, ki naj

bi predlog prebral in utemeljil. Pripravljeni pa morajo biti člani delavskega sveta, vsaj tako, da vedo mnenje svojih sodelavcev.

Marinka TUŠEK:

Ne vem, če so zbori res tako nekoristni, ker zakon in samoupravni akti točno določajo, kaj mora delavski svet obravnavati. Po drugi strani pa vidimo: včasih je lahko direktor, ali največ še nekaj ljudi, ki jih je imel okrog sebe, lahko odločal o neki stvari, sedaj je to v pristojnosti delavskega sveta.

Res, da se včasih na zborih obravnavajo take stvari, ki jih moramo sprejeti ali pa dati argumentirane predloge, zakaj jih nismo sprejeli. Naši sestanki ali zbori pa bi lahko bili še dosti bolj učinkoviti, če bi strokovne službe pripravile dovolj predlogov, ki bi bili vsi zakoniti in obrazložili dobre in slabe strani. Tako bi se delavci res veliko lažje odločili in imeli tudi občutek da res lahko odločajo.

Tomaž JUSTIN:

Prepričan sem, da je samoupravljanje še v razvoju. Dostikrat nimamo razmejeno, kaj je tisto upravljanje in vodenje podjetja po strokovnih službah in kaj je samoupravljanje. Obe sestavini pravzaprav imata pred seboj isti cilj; uspešnost delovne organizacije, vendar z razliko, da strokovne službe pripravljajo predloge v variantah, samoupravljanje pa pri teh strokovnih predlogih sodeluje in končno odloča.

Kar organi samoupravljanja odločijo, izvajajo in izvršujejo strokovne službe.

Važno pri tem je, da znamo planirati, se dogovoriti načelno, ne pa, da se spuščamo v podrobnosti.

Marinka TUŠEK:

Praksa je dala osnovo za zakon. Pri nas bi torej morala tudi praksa dati osnovo za samoupravni akt. Samoupravni akti pa tudi morajo biti v skladu s širšimi zakoni. Če zakon predvideva, da je treba za investicije sklep delavskega sveta, bomo morali mi to upoštevati.

DO TU SMO TOREJ PRIŠLI

Izhodišča so znana. Akte sprejemamo. Njihova določila včasih praksa potrjuje, drugič zavrača.

Nedvomno vse nas čaka še ogromno dela, da bomo postali res samoupravno organizirana delovna organizacija.

Za vse te naloge se moramo sprosti usposabljanje. Kakor je kvaliteta in količina dela na vseh delovnih opravilih pomembna, prav isto je v odnosu do našega deleža v samoupravljanju. Saj to je vendar gospodarjenje z našimi lastnimi sredstvi, lastnim delom.

Uredništvo

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Irma Frelj, referent za delovna razmerja

Kadrovske novice

V zadnjem mesecu je združilo delo v naši delovni organizaciji 17 delavcev, z delom pa so prenehali učenci in dijaki, ki so bili zaposleni za določen čas (dva meseca).

V TOZD Plastika so nastopili delovno razmerje Marko Mlinar in Stanislav Mlinar. V TOZD Obutev Žiri so vstopili Rudi Trček, Zvone Prosen in Boris Pečelin, ki so se vrnili iz JLA, Majda Miklavčič, Erika Vončina, Jelka Košir ter Jolanda Vidmar v obratu na Colu. V delovni skupnosti skupnih služb so združili delo Anka Jereb, Janez Bohinc in Anton Eniko, ki se je vrnil iz JLA ter pripravnik Silva Kobal, Majda Štefančič in Brigita Grošelj. V TOZD Obutev Gorenja vas je nastopila delovno razmerje Julka Čaušević. V TOZD Prodaja sta nastopila delo Blaženka Medved v prodajalni Karlovac in Slavka Jelovčan v prodajalni Kranj.

Z delom v TOZD Prodaja so prenehali Ratko Bojič v prodajalni Banja Luka I, Drago Uzelac iz prodajalne Osijek in Tomislav Šparovac iz prodajalne Zagreb IV, ki sta odšla v JLA. V TOZD Obutev Gorenja vas je prenehala z delom Zofija Njavro. Zaradi odhoda v JLA sta v Delovni skupnosti skupnih služb prenehala Dane Vehar in Miroslav Kavčič, v TOZD Prodaja pa Tomaž Košir in Anton Možina. V TOZD Obutev Žiri sta prenehala z delom Cecilija Eniko in Ramiz Adrovič, ki je odšel na služenje kadrovskega roka.

Matica ni več

Spet je kruta smrt posegla po našem nekdanjem delovnem tovarišu Matiji Bogataju.

Matija ali Matic kot smo ga klicali, se je rodil leta 1890 v nekdanji Prošnikovi koči, ki je stala na pobočju nad Slehrnikom. Toda že v rani mladosti jim je to koč, kjer so stanovali, nekdo zažgal sredi noči, da jo je oče Blaž poslednji hip odnesel iz goreče baklje, ki se jim je zrušila za petami. S skromnimi prihranki so si kupili revno kočico, kjer je sedaj pri Bregu. Za čevljarja sta se z bratom Lovretom izučila pri Slehrniku. Ko je Matija odslužil vojaški rok je nastopila prva svetovna vojna. Celih sedem let je trgal vojaško suknjo. Po vojni je našel pri svoji zakonski družici na Vrsniku svoj skromni dom, kjer je čevljaril vašanom še nekaj let po drugi svetovni vojni, dokler ni prišel v naš delovni kolektiv, v takratno »Tovarno športnih čevljev«.

Med nami je bil vzor tovariškega in vestnega delavca. Vsi smo ga cenili in spoštovali. Skupaj smo delali in gradili nove družbene odnose za naš boljši jutri. Ob takratnih skomnih delovnih razmerah nas je spodbujal.

Po upokojitvi je še naprej hodil v Žiri po pošto in svojo pokojnino ter ni dovolil, da bi mu jo pismonoša prinesel na dom. Čeprav ni bil včlanjen planinec, sem ga večkrat srečal na vrsniških razglednih vrhovih, ko mi je navdušen razlagal, kako se lepo vidi Triglav in druge vrhove, katerim ni vedel vsem imena.

Dokler ga ni napadla huda bolezen, ki mu je izčrpala življenjske moči, je bil še krepak, da je še parkrat tedensko pripešal v Žiri, tako da sem mu prisodil da bo pri takšni kondiciji zlahka dočkal 100 let. Do zadnjega dne je še prebiral Primorski dnevnik in Primorske novice. Toda kljub njegovi izredni jekleni volji je moralo njegovo telo podleči neizprosne zakonu narave. Ni ga več. Njegov vedri duh pa je še vedno med nami.

Naj mu bo rahla naša domača zemlja.

Kaj je novega v vrtcu

Letošnji september začnemo v vrtcu z novo kadrovske zasedbo. končno smo dobili medicinsko sestro in še eno vzgojiteljico. Torej imamo sedaj v ustanovi medicinsko sestro, štiri vzgojiteljice in tri varuhinje. Ljudi je torej toliko kot je predvideno in določeno in računamo, da bo lahko bolje urejeno delo v mali šoli in potujočem vrtcu.

In sedaj nekaj o zasedenosti vrtca.

September smo pričeli z malo otroci, a se je s pričetkom pouka obisk bistveno popravil. Opravili smo tudi vpis za letošnje šolsko leto, ki pa kaže v naslednjih dveh mesecih drugačno sliko. Trenutno razen enega oddelka lahko še vsi sprejmejo varovance. V omenjenih dveh mesecih pa bo teže. Vsi oddelki bodo polni in je vprašanje, ali bo v naslednjem letu do jeseni, še prostora za kakšnega otroka. Ob tej priliki bi rad poudaril, da otrokom, ki so prijavljeni za pomlad

1979, ne moremo jamčiti mesta v ustanovi. Sprejemali pa bomo do polne zasedenosti, saj je to pogoj za normalno poslovanje. Dogajalo se bo torej, da bo vpisanega otroka preskočil tisti, ki bi prišel v vrtec takoj.

MARJAN KOČEVAR

V POKOJ ODHAJAJO

ZOFIJA NJAVRO iz TOZD Obutev Gorenja vas in CECILIJA ENIKO iz TOZD Obutev Žiri sta avgusta odšli v pokoj.

Želimo jima še mnogo zdravih in zadovoljnih let ter čimboljšega počutja med domačimi.

Dožočili so še

Miroslava Čadež in Kavčič Olga iz TOZD Obutev Gorenja vas ter Vidmar Cilka iz obrata Col - TOZD Obutev Žiri.

Na novi življenjski poti vsem veliko sreče!

Poprečni osebni dohodek v DO Alpina je bil v prvem polletju 1978 5.050,50 din.

Najnižji osebni dohodek ob polni zaposlitvi v delovni organizaciji Alpina je 2580,00 din neto - to je hkrati tudi zajamčeni osebni dohodek.

Kdor zasluži manj, dobi doplačilo do tega zneska, če pa naslednji mesec zasluži več kot je zajamčeni OD, se mu odbije toliko, kolikor mu je bilo doplačano prejšnji mesec.

Poprečni osebni dohodek po tozdi (neto) v prvem polletju v DO Alpina:

	din
TOZD Obutev Žiri	4.650,10
TOZD Plastika Žiri	5.119,66
TOZD Obutev Gorenja vas	4.289,74
TOZD Prodaja	5.878,60
Skupne službe	5.698,42

Za primerjavo imamo podatke o poprečnem osebnem dohodku v prvem polletju leta 1978 v Planiki, Peku in Alpini - v bruto zneskih:

Poprečni OD	din
v Planiki	7.100.-
v Peku	7.040.-
v Alpini	7.130.-

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Deset načel usmerjenega izobraževanja

V predlogu za izdajo zakona o usmerjenem izobraževanju so določeni zlasti naslednji cilji:

– Usmerjeno izobraževanje se naj uresničuje s stalnim povezovanjem usposabljanja na delu in z delom.

– Tovrstno izobraževanje mora postati stalno povezan in prepleten proces izobraževanja in dela, ki se uresničuje v izobraževalnih in drugih organizacijah združenega dela.

– Postati mora enoten, prožen in odprt sistem izobraževanja za delo in samoupravljanje, ki bo temeljil na načelu stalnega izobraževanja kot pravice in dolžnosti delovnega človeka.

– Izobraževanje mladine in odraslih naj bo v skladu s potrebami temeljnih organizacij ter v skladu z razvojem posameznih področij združenega dela oziroma strok.

– Tako izobraževanje se bo izvajalo po vzgojno izobraževalnih programih, ki se oblikujejo na podlagi splošnih družbenih potreb in vrednot ter zahtev razvoja stroke, ki izhajajo iz dosežene stopnje in razvoja tehnologije.

– Vzgojno izobraževalne programe naj skupno oblikujejo uporabniki kadrov in delavci izobraževalnih organizacij.

– Delavci v temeljnih organizacijah morajo samoupravno uresničevati potrebe po izobraževanju, izhodišča za oblikovanje vzgojnoizobraževalnih programov, načela za organizacijo in izvajanje vzgojnoizobraževalne dejavnosti; položaj, pravice in obveznosti vseh udeležencev v usmerjenem izobraževanju ter nadzor nad zakonitostjo dela izobraževalnih organizacij in nad uresničevanjem vzgojnoizobraževalnih programov.

– Usmerjeno izobraževanje mora zagotavljati vsem delavcem skupno vzgojnoizobraževalno osnovo na začetku usmerjenega izobraževanja. S tem bodo odpravljene dosedanje razlike med posameznimi vrstami srednjih šol, oziroma bodo izenačene možnosti za nadaljnje izobraževanje in izpopolnjevanje.

– Trajanje izobraževanja za posamezne poklice naj bi določili z vzgojnoizobraževalnim programom glede na stopnjo zahtevnosti. Določi naj se tudi zgornja meja trajanja izobraževanja po programih posamezne stopnje zahtevnosti.

– Študenti, ki želijo spremeniti smer izobraževanja, morajo dopolniti tista znanja, ki so nujno potrebna za uspeš-

no nadaljevanje izobraževanja.

V obutveni stroki 8 kategorij poklicev

Predlog medrepubliškega dogovora o enotnih osnovah za razvrščanje poklicev in strokovne izobrazbe predvideva 8 kategorij poklicev. Komisija, ki je bila imenovana pri Zavodu za šolstvo SRS, je pripravila predlog klasifikacije poklicev in način pridobitve ustrezne izobrazbene v obutveni stroki.

Vključevanje v predlagani program usmerjenega izobraževanja je omogočeno osebam, ki so uspešno končale celotni osnovnošolski program, kakor tudi osebam, ki so končale osnovnošolsko obveznost in uspešno končale 6 let osnovnošolskega programa oziroma tistim, ki so z izobraževanjem ob delu končali posebni prilagojeni osnovnošolski program.

Za I. stopnjo zahtevnosti del bo izobraževanje organizirano v proizvodnih temeljnih organizacijah na delu.

Za II. stopnjo zahtevnosti del bo izobraževanje organizirano v proizvodnih temeljnih organizacijah na delu ob sodelovanju izobraževalne delovne organizacije po prilagojenem osnovnošolskem programu.

V izobraževanju III. stopnje zahtevnosti se bodo lahko vključile osebe z uspešno končano osnovno šolo ali osebe, ki bodo uspešno zaključile izobraževanje na II. stopnji. Program izobraževanja III. stopnje zahtevnosti bo prilagojen tako, da bo posameznik lahko izstopil iz nadaljnega izobraževanja, opravi neobvezni (fakultativni) program in se vključil v proizvodnjo ali pa nadaljeval izobraževanje na IV. stopnji brez fakultativnega programa.

Tudi po končani IV. stopnji posameznik lahko zaključi usmerjeno izobraževanje, opravi fakultativni program in se vključi v proizvodnjo oziroma lahko nadaljuje na V. stopnji brez fakultativnega programa.

Enako velja tudi za izobraževanje na VI. oziroma VII. stopnji zahtevnosti, ki je tudi najvišja stopnja v naši stroki.

Delavec, ki bo končal izobraževanje I. stopnje, bo usposobljen za opravljanje najenostavnejših del v obutveni industriji. Po II. stopnji bo delavec usposobljen kot pomožni krojilec obutve, šivalec obutve, izdelovalec spodnjih delov, sestavljalac obutve in dodelovalec obutve.

Po III. stopnji, ki bo trajala dve leti usmerjenega izobraževanja,

bo delavec usposobljen kot krojilec obutve, šivalec zgornjih delov obutve, izdelovalec spodnjih delov obutve, sestavljalac obutve in dodelovalec obutve.

Po IV. stopnji, ki bo trajala tri leta usmerjenega izobraževanja, bo delavec usposobljen kot izdelovalec zgornjih delov obutve ali kot izdelovalec spodnjih delov in sestavljalac obutve. V prvi poklic se bodo lahko vključevali krojilci obutve in šivalci zgornjih delov obutve, v drugi poklic pa izdelovalci spodnjih delov obutve, sestavljalci obutve in dodelovalci obutve. Vsi našeti morajo predhodno uspešno končati III. stopnjo zahtevnosti usmerjenega izobraževanja. Poleg tega pa se bo na IV. stopnji izobraževal tudi čevljar za potrebe obrti. Izobraževanje bo trajalo tri leta in se mora za ta poklic usmeriti v drugem letu usmerjenega izobraževanja.

Po V. stopnji, ki bo trajala štiri leta usmerjenega izobraževanja, bo delavec usposobljen kot čevljski tehnik. Na tej stopnji bosta dve usmeritvi: čevljski tehnik – tehnolog in čevljski tehnik – modelir. Za obe usmeritvi se bodo lahko odločili tisti, ki bodo predhodno uspešno končali program IV. stopnje.

VI. stopnja bo trajala 6 let usmerjenega izobraževanja. Tisti, ki bodo uspešno končali

program VI. stopnje, bodo usposobljeni kot čevljski inženirji. V to stopnjo se bodo lahko vključili tisti, ki bodo predhodno uspešno končali V. stopnjo.

VII. stopnja bo trajala 8 let usmerjenega izobraževanja. Kdor bo uspešno končal program te stopnje, bo usposobljen kot diplomirani čevljski inženir. Predhodno pa bo moral uspešno končati program VI. stopnje.

Fakultativni program, ki je predviden pri izstopanju na posamezni stopnji in pri vključevanju v proizvodno delo, obsega praktična znanja, ki jih mora delavec obvladati na posamezni stopnji, če si hoče pridobiti ustrezno stopnjo poklica. Ta del programa pa se delavcu lahko šteje že v »pripravniški staž«.

S takšnim načinom prehajanja iz nižje v višjo stopnjo zahtevnosti in s prenehanjem iz usmerjenega izobraževanja v delo ali obratno bo dana možnost slehernemu delavcu, da si pridobi glede na svoje zmožnosti najvišjo stopnjo poklica.

Po sedanjih predvidevanjih naj bi pričeli z usmerjenim izobraževanjem v šolskem letu 1979/80. Do tedaj pa je ostalo zelo malo časa, da se izdela nove učne načrte in pripravi materialno osnovo za uresničitev usmerjenega izobraževanja z vsemi postavljenimi cilji.

Anton PELKO

Prva etapa dogovorjenega

»Moje otroške igre so se kmalu končale,« nam je zaupala naša rojakinja, kajti borba za kruh v raskavem svetu se je za njeno družino začela dovolj zgodaj.

Rojena leta 1932 je Eva Dolenc začela drsati šolske klopi tam leta 1938 – in to v Nišu.

Nato spet Žiri; pa, podobno kot ostali, malo nemške, malo partizanske šole.

»Dobro se spominjam, ko so med vojno selili naše učitelje; potem partizanske šole z učiteljico Binco; pa mitingi v Cerknem, kjer smo s folkloro pred tujimi komisijami nastopali žirovski pionirji. Da, tu se takratnim mladim žirovcem godi krivica, ko danes omenjajo le pionirje iz Železnikov, nas pa ne.«

Po vojni spet šola, pa SKOJ, pa delovne brigade – kar na tekočem traku.

»Vmes sem se vpisala na učiteljske in končala šolanje leta 1952. Pa je prišel dekret – v srednje Konomlje.

Tudi tja sem se pricijazila; tu sem se šla malo učitelje, pa igre, ZK pa AFŽ; prav vse me je doletelo.

Tako je pač bilo takrat. Eno leto. Nato pa je odšla v Idrijo, kjer je sedaj že 26 let.

»Človek sčasoma kar izgubi stike z domačim krajem in ljudmi, tako sedaj poznam le še bolj svoje vrstnike in soseske, pripoveduje zamišljeno.

Sicer pa sem poskušala delati z usem navdušen-

jem. Tudi v družbenem življenju, največ v Zvezi komunistov. V posebno čast si štejem, da sem bila pred devetimi leti delegatka na kongresu ZKS.

Skušam napraviti most med preteklostjo in sedanjostjo: »Opozarjate naše učence na nekdanje razmere, ki niso bile roznate?«

»Ne, sploh ne«, odločno zatrdi, »kaj bi jih obremenjevala. Vem, da bi znali ravnati, če bi spet prišli teški časi.«

Drezam naprej. »Kaj pa usmerjeno izobraževanje?«

»Čez nekaj let se bodo rezultati gotovo pokazali.

Ustvariti moramo sodobno šolo, ki bo kos zahtevam družbe, naglo oceni prihajajoči sistem.

V naši rojakinji začetim prepričanje, ljubezen do poklica – kljub težavam.

Kljub izčrpanosti – saj je morda prvič stala pred žirovsko tablo – ne kot učiteljica, kljub vsakodnevni skrbi in težavam.

Vedel sem, človek se kali, da zna vztrajati, razumevati.

Tekst: Neško Podobnik
Foto: Franc Jesenko

Tvoj kotiček

MODERNI SVET

Kaj neki je narobe s svetom?
Se stari čudijo ljudje.
V nekakšnem čudnem direndaju,
vnučki naši zdaj žive.

Včasih smo na večer peli,
v vas hodili na obisk.
Življenje bilo je kot pesem,
v noč oglašal se je vrisk.

Danes vsak že avto vozi,
cesta sploh več varna ni.
Ključek obrne in zatrobi,
pa ga videti več ni.

Ta svet postal je res moderen,
vsak po svoje ceni ga,
življenje tudi zdaj je lepo,
le da prav živeti znaš.

Tončka OBLAK

Daljnovid tudi nam koristi

Teško je na kratko opisati, kako je z novim daljnovidom, ki naj bi ga gradili za napajanje Rudnika urana na Živorskem vrhu, ker bi bilo za bralce dokaj nerazumljivo. Zato bom najprej na kratko opisal, kakšno je trenutno stanje na našem področju in kakšni so načrti za naprej.

Na področju Žirov z okolico imamo približno 150 km daljnovidov visoke napetosti, ki napajajo 64 transformatorskih postaj na katere je priklopljeno preko 500 km nizko napetostnega omrežja, okrog 5000 gospodinjstev in celotni industrijski odjem.

Vendar pa vse to predstavlja že pri TOZD Elektro Ljubljana okolica zelo majhen odjem. Za primerjavo naj povem, da ta celotni odjem znaša okrog 3 MVA, to pa je komaj toliko za kolikor je zaprosil po elektroenergetskem soglasju Rudnik urana Žirovski vrh sam.

Za priklop tako velikega odjema, kot je potreben za Rudnik urana, pa v Žireh nimamo dovolj močnih niti daljnovidov niti potrebne razdelilne postaje visoke napetosti. Tako bo potrebno napraviti nove zmogljivosti napajanja. Za izvedbo le-teh je bilo več predlogov. Sprejet je bil sklep, da se v bližini Zalešanove hiše napravi v letu 1979 20 KV razklopišče, s tem, da se od tod pa do Rudnika napravi že letos dvosistemski daljnovid visoke napetosti na železnih jamborjih. V nadaljnjem razvoju, to je do leta 1980, pa bomo gradili daljnovid (110 KV) od razklopišča pri ETI v Cerknem preko Pečnika v Žiri.

Na kraju naj poudarim, da bodo odjemalci imeli še v naprej dovolj električne energije, kajti priklopi takih odjemov bodo samo prispevali k hitrejšemu razvoju elektroenergetskih objektov v distribuciji nasploh in pa v kraju samem.

Franc LUKANČIČ

Dovolj dobre vode

V zajetju pod Klanom, ki je dograjeno, je dovolj dobre vode za celotne Žiri za več let naprej. Pričakujemo še dovoljenje za poskusno obratovanje in otvoritev, ki bo na krajevni praznik.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Ivan Reven

Izlet na Češkoslovaško

Nadaljevanje
iz prejšnje številke

Peljemo se čez novi Most osvoboditve preko Donave. Komaj najdemo prostor za autobus in se dogovorimo za pol ure postanka. Radi bi zamenjali dinarje v krone, kajti vleče nas že na slovaško pivičko. Toda banka je že zaprta. V veleblagovnici »Prior« tudi nimajo menjalnice, tako kot v naših blagovnicah. Večina se nas vrača nazaj na autobus, ne da bi pokusili pivo. Blizu se nam le posreči z nekim možakarjem na črno zamenjati nekaj dinarjev. Kljub prvotni nameri, da nam jih menja 1:1 smo ga le uspeli pregovoriti da nam jih je menjal 100 dinarjev za 120 kron. Še zanimivost; opazovali smo autošolo, kjer je kandidat in instruktor obvezno pripet z varnostnim pasom. To smo opazili tudi naslednji dan v Brnu. Kaj takega pri žirovski autošoli ali tudi pri drugih slovenskih skoraj ne opaziš, na kar pri nas vse automoto revije in organi AMSJ več kot dve leti opozarjajo brez uspeha.

Vodič nam iz autobusa v vožnji na kratko pokaže Bratislavo, ki jo lahko le bežno slutimo. Zapuščamo stari del mesta, ki se po malem tudi ruši in obnavlja. Nova stanovanjska naselja pa so nekam pusta, brez prikupnih zelenic, kot nekakšne kasarne. Spet se začnemo polja pšenice, ki jo tukaj že zanjejo s številnimi kombajni. Videč ta ogromna polja pšenice, je večina upala, da bomo v tej deželi jedli odlični kruh, a se je kasneje izkazalo ravno nasprotno. Sonce je že začelo delati dolge sence. Nova avtomobilska cesta še ni povsod zgrajena. Velikokrat moramo zaviti na staro cesto, ki pa je tudi še kar dobra, le da so se ob tej uri vračali številni kombajni z žitnih polj in je bilo treba voziti počasi. Predno je sonce izgubilo svoj rdeči žar, smo useeno dospeli v Brno, kjer smo ta dan prenočili.

ZITNA POLJA NA SLOVAŠKEM, MORAUSKEM IN ČEŠKEM

Od Bratislave do Brna prevladuje ravnina, potem proti Češki prehaja v rahlo valovit svet. Od Bratislave do Prage nas spremljajo prostrana žitna polja. Dokler nese oko, žari zlatorumena pšenica. To bogastvo ravno pospravljajo številni kombajni. Autocesta je še po mnogih odsekih v gradnji, zato moramo polovico poti do

Prage uporabljati staro cesto, ki je sicer lepa in široka, vendar je na cesti mnogo širokih kombajnov, kateri prihajajo s polj ali odhajajo na delo. Zaradi njihove širine in pa ko jih je po pet, šest skupaj, močno ovirajo promet, posebno v pol-dnevem in večernem času. Enkrat je pogled na te kolose, ki jih je skoraj polna cesta. Skoraj utrujajoča postaja vožnja skozi žitna morja. Od Jihlave naprej, ko se svet še nekoliko dvigne, to enoličnost prekinejo že planjave koruze, krompirja, soje, detelje, čebule, ječmena, ova in nizkostebelnih sadnih plantaž, ki pa so še mlade. Zagledamo tudi modro-zelenkasto morje, a to je zelje — dokler seže oko.

V dolinicah se v tej vročini številni kopalci hlade v privlačnih jezercih. Vrste se naselja, umes družbena posestva s poslopji. Zemlja je vsa v družbeni lasti. Vsak zadružnik ima le 3000 kv. m ohišnice za svoje potrebe. Vsaka zadružna delovna enota prideluje le tiste kmetijske pridelke, ki na tistem področju najbolje uspevajo in lahko tudi specializirajo strojni park.

Ceste so dobre. Kjer je večji promet, so avtoceste, druge magistralne so pa tudi dovolj široke, pa tudi lokalne so dobre. Vse ceste so brez večjih ovinkov ali vzponov. Takih ovinkov in kljuk, kot smo si jih mi privoščili z račevsko ali kako drugo cesto, tukaj ni.

Take anarhije pri gradnji cest tu ne poznajo. Če je cesti napoti neka ovira, se odstrani ali premosti, hiša poruši in se zida nova, zemlja je pa tako družbena in jih ne motijo zasebni interesi.

Kosimo v Jihlavi, ki leži ob reki istega imena, ta pa se izliva v Moravo blizu Brna. Staro slikovito mesto Jihlava je nastalo po 13. stoletju in ima izredno širok trg ter 40.000 prebivalcev. Kosilo smo izdatno zalili z obveznim pivičkom, katerega dobiš pri vsakem kosilu ali večerji. Ni bilo časa za ogled mesta. Do Prage nas še loči precej kilometrov. Sonce se nam že kar spušča v oči, ko se končno le približamo našemu cilju — Pragi. V krožni vožnji skozi ožje mesto nam vodič tolmači posebnije značilnosti prestolnice.

Pragi so bili že v prazgodovini dani pogoji za poselitev. Mesto leži na sedmih hričkih ob reki Vltavi, ki se v Nemčiji izliva v Labo. Na holmih so se tedanji prebivalci času primerno utrjevali in postavljali svetišča svojim božanstvom. Legenda pravi, da je vladarica Libuša naročila svojemu

Mesto Jihlava

graditelju, naj poišče prostor za mesto.

»Tam, kjer boš našel človeka, ki teše prag, začni delati novo mesto — Višegrad!«

Graditelj je iskal in našel v gozdu človeka, ki je tesal za svojo hišo prag, in od tedaj se imenuje to mesto in prostor Prag.

Nad mestom na levi obali Vltave dominirajo Hradčani in Višegrad s slikovito katedralo. Tu je tudi rezidenca čeških kraljev. Sedaj biva tu predsednik republike. Okoli te točke so tudi glavna uradna poslopja in diplomatska predstavništva.

Na Hradčanih obiščemo muzej in strokovno knjižnico, ki ima na seznamu tudi knjige, ki javnosti niso dostopne.

V 14. stoletju je kralj Karel pospešil razcvet mesta. Čeravno je bil precej naklonjen mehinom, je dal sezidati mnoge javne stavbe in stolpe. Takrat so zgradili tudi univerzo. Poznan je Karlov most, shajališče ljubimcev... Pravijo, kdor ni ljubimkal na Karlovem mostu, ta ni bil v Pragi. (No, mi za to nismo imeli niti časa niti pogojev.)

Marija Terezija je kasneje Hradčane še enkrat uredila. Zadnji pečat Hradčanom pa je dal naš arhitekt Jože Plečnik. Njegov poseben stil so arkade. Ena izmed ulic pod Hradčani se imenuje tudi Zlata ulica ali Cesta alkimistov, kjer so v bornih srednjeveških delavnica alkimisti »delali« zlato, vendar tako, da jih je imel kralj vedno pod seboj na očesu.

Praga ima 90 cerkva, od tega 5 pravoslavnih, ter 500 stolpov. Na stolpih so se v soncu svetila 103 zlata jabolka, da se je po tem imenovalo mesto zlata Praga. Praga se deli na Staro in Novo mesto, vendar je Novo mesto staro že 600 let.

Na Hradčanih je tudi zakladnica s sedmerimi ključi, katera hrani dragoceno krono in kronske dragulje.

Zapostlenost ni posebna, saj je v Pragi zaposlenih le okoli

30%. Temu veliko pripomore dolgoletna odvisnost, ki se je žal še niso mogli povsem znebiti, zato tudi tako velika pasivnost vsega češkoslovaškega prebivalstva.

Poznano ljudsko gledališče »Narodni divadlo« bodo do leta 1983 obnovili. V mestu je najbolj poznana cerkev svetege Vaclava z istoimenskim trgom, za njo pa cerkev mučenca Janeza Nepomuka. Mnogo ulic ima židovska imena. Peljali smo se tudi mimo cerkve, kjer so se skrivali atentatorji na nacističnega Češkomoravskega protektorja Haydriha, ki je končal pod njihovimi streli. Nacisti so za povračilo zavržali z zemljo češko mesto Lidice. Atentatorji domoljubi so se s padali spuščili na okupirano ozemlje ter so se po uspešni akciji skrivali v omenjeni cerkvi. Bili so izdani.

Praga ima danes 1,165 milijona prebivalcev. Gradijo tudi podzemeljsko železnico. Ker hočejo ohraniti stavbe, je gradnja pod mestom počasna in draga. Prvi odsek bo menda odprt čez kakšno leto.

Sedanji tramvaji, ki vozijo po mestu, povzročajo precejšen hrup, posebno v nočnih urah. Na častnem mestu pod Hradčani je bil postavljen spomenik Stalinu, ki so ga kasneje odstranili. Podstavek pa še zmerom čaka na novega zaslužnega moža, a Pražani za sedaj raje vidijo prazen podstavek.

Vltava je široka in globoka reka, ne morem pa trditi, da je ravno čista. Do jezua hidrocentrale je plovna za rečna plavila. Nekaj odsluženih rečnih ladij so preuredili v lepe in praktične botele (hotele), katere so utrdili ob obali reke. V enega takšnih botelov so nastanili tudi nas za dve noči. Moram reči, da so praktični in kar udobni. Vsaka kabina ima dve ležišči s straniščem in prho, ki se nam je v tisti vročini izredno prilegla, da smo izprali neprijeten znoj s telesa.

(se nadaljuje)

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Etiketa pred novimi načrti

Oktober letos namerava Etiketa začeti z gradnjo nove stavbe, kjer bo organizirana sodobna proizvodnja, skladišče, deloma pa bodo prostori namenjeni tudi pisarnam.

Skupna vrednost investicije je 6,9 stare milijarde, s čimer nameravamo pridobiti 3.735 kv. m novih površin. Če bo šlo vse po sreči, bo otvoritev že 23. oktobra prihodnje leto.

Kaj bomo s tem dosegli? Nedvomno izredno povečan obseg proizvodnje, v odnosu do leta 1976 se bo obseg

proizvodnje podvojil. To bomo dosegli z boljšo organizacijo dela, modernizacijo in avtomatizacijo proizvodnje. Ob

tem ne nameravamo bistveno povečati števila zaposlenih (od sedanjih 160 na 218).

S tem bomo zadostili zahtevam tržišča, ki želi vedno nove proizvode in se v svetu zelo hitro izpopolnjujejo. Z razširitvijo razvojne službe bo možna tudi večja specializacija proizvodnje in hitrejša vključevanje novih artiklov v proizvodnjo. Računamo, da bomo postali tako tudi konkurenčno sposobnejši.

Med problemi, ki nas tarejo, naj omenim problem surovin in reprodukcijskega materiala, ki ga moramo pogosto uvažati. Ob tem so težave še v tem, ker nismo direktni uvozniki. Tako moramo sklepati samoupravne sporazume z uvoznikom, da pridobimo ustrezne devize za naš razvoj oziroma nabavo surovin.

Ob koncu naj omenim še to, da to veliko investicijo uredničujemo s sovlaganjem Alpine, Papirografike iz Ljubljane in Kladivarja.

Tone Oblak

Iz osebne izkaznice Etikete

Spadajo v tekstilno industrijo – oddelek pozamenterije. Izdelujejo razne etikete, samolepilne etikete, etikete na trakovih, embleme, zastavice, startne številke, plakate, tiskovine in drugo.

Zaposlenih je 160 delavcev, katerih povprečni osebni dohodek v prvem polletju je bil okrog 5.000 N din.

Za leto 1978 planirajo 52.000.000 N din bruto prihodka.

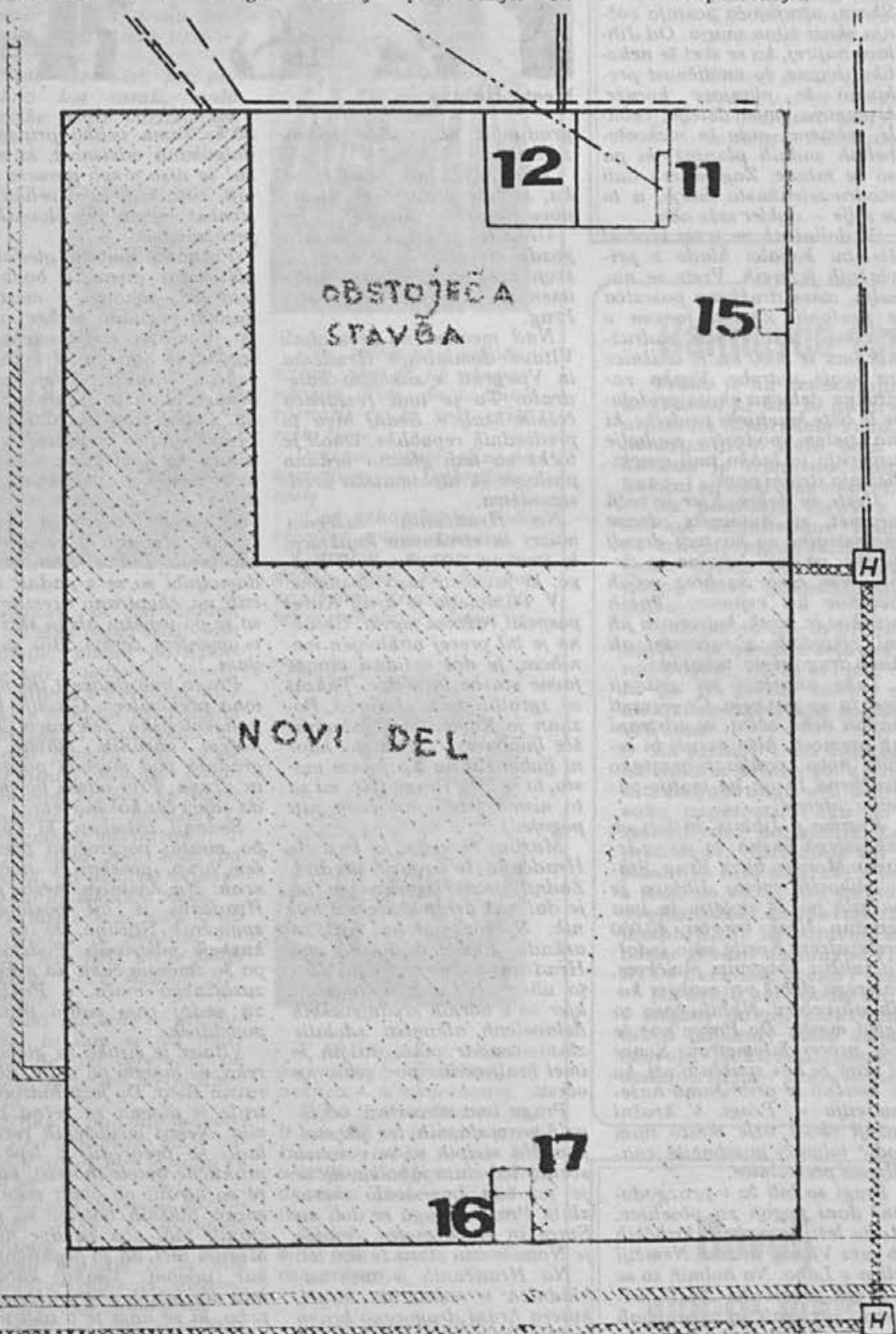
Dopisujte
v glasilo

Obvestilo lastnikom mopedov

AMD Žiri organizira 6. in 7. oktobra TEHNIČNE PREGLEDE mopedov, s pričetkom ob 8. uri pred kinodvorano v Žireh.

Istovrstno bodo v pisarni krajevnega urada podaljševali prometna dovoljenja.

AMD Žiri

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Delo in načrt avto-moto društva Žiri

Avto-moto društvo Žiri ima 288 članov, kar je za tako velik kraj malo. Posebno, če primerjamo sosednja društva katera imajo preko 400 članov, kraj pa je približno tako velik kot so Žiri. To kaže, da se Žirovci pramalo zanimajo za delo društva. Podobno velja za člane društva. Ti bi morali bolj sodelovati v društvu, ne pa da so večinoma le člani. Ker le s skupnimi močmi bi dosegli take uspehe kakor društva v drugih krajih.

V današnjem času je že skoraj vsak prebivalec lastnik motornega vozila, zato mora imeti tudi vozniško dovoljenje. Tako je razumljivo, da so naloge in delo društva čedalje večje. Če se spomnimo nekaj let nazaj, je društvo delalo s skromnimi sredstvi, kakor tudi ostala društva. Prvi kandidati so se učili vožnje s starim avtomobilom. Sedaj pa ima društvo 6 šolskih vozil. Praktično vožnjo sedaj poučuje 8 inštruktorjev in en inštruktor za teoretični del poučevanja. Tako povečanje so narekovale potrebe prebivalcev, ker je vedno več občanov hotelo opraviti izpite za voznike, sedaj pa se razmere izboljšujejo. V prihodnjem letu pričakujemo, da bodo kandidati lahko zelo hitro pričeli s praktično vožnjo, čim bodo opravili teoretični del tečaja in opravili druge potrebne zahteve (izpit prve pomoči, društvene teste in zdravniški pregled).

V preteklem letu je uspešno opravilo izpite za voznike B kategorije 79 kandidatov, za kolo z motorjem (poniekspres) 42 kandidatov in za kmetijski traktor 18 kandidatov. Izpiti

za kolo z motorjem in traktor so bili v Žireh.

V letošnjem četrtletju pa je uspešno opravilo izpite za voznike B kategorije že 105 kandidatov. Za kolo z motorjem pa je bilo uspešnih že 46 kandidatov. V zimskem času bo društvo ponovno organiziralo tečaj za voznike koles z motorjem in nato opravljanje izpitov v Žireh, pred izpitno komisijo iz Kranja.

Na področju dela avtošole so bili doseženi dobri uspehi, zato se bo društvo pri usposabljanju novih voznikov še nadalje prizadevalo za čim bolj kvalitetno delo. Na drugih področjih pa uspehi niso tako vidni.

Da bi zadovoljili interese mlajših članov na športnem področju, načrtujejo društveni delavci pripravo in ureditev tekmovalne steze za motokros. Potrebno bo poiskati ustrezen teren, se sporazumeti z lastniki zemljišč, progo pripraviti in v Žireh organizirati tekmovanje tudi v tem športu. Fantje imajo veliko volje do vadbe in želijo tudi domačemu občinstvu pokazati svoje znanje, zato bi morale vse družbeno-

politične organizacije kraja pomagati društvenim delavcem pri uresničitvi tega cilja. S tem bi se tudi bolj uveljavili in hkrati pospešili razvoj motociklističnega športa, na cestah pa bi bilo manj prepovedane hitre vožnje.

Da bi dosegli tudi na področju avtomobilskega športa

Pred startom voznških kandidatov

večje zanimanje, pripravljamo za praznik krajevne skupnosti in 35. obletnice osvoboditve kraja, v sodelovanju s Turističnim društvom in pod pokroviteljstvom krajevne skupnosti spominski rally Žiri 1943 do 1978, ki bo v nedeljo, 22. oktobra ob 8. uri izpred Zadrufnega doma. Tekmovalna proga bo dolga 103 km, predvideni čas vožnje pa bo 2 uri 16 minut. Proga bo razdeljena v tri etape in bo potekala takole:

I. etapa: Žiri—Smrečje—Lučine—Gorenja vas—Trebija

II. etapa: Trebija—Kladje—Cerkno—Idrija

III. etapa: Idrija—Dole—Ži-barše—Rovte—Žiri

Pred pričetkom I. etape bo pred Zadrufnim domom hitrostno spretnostna vožnja. Tekmovalci bodo med vožnjo II. in III. etape morali odgovarjati na vprašanja cestno-prometnih predpisov in dogodkov iz NOB na področju Žirov. Na koncu II. etape bo še tekmovanje z zračno puško. Tekmovanja se lahko udeleži vsak občan z voznškim dovoljenjem, vendar nastopa na svojo odgovornost. Organizator pričakuje dobro udeležbo, čeprav je število prijavljenih tekmovalnih posadk omejeno na 70.

Dolgoletni načrt in želja večine članov je društveni dom. Že nekaj let je pripravljena lokacija, nekaj gradbenega materiala in načrti za dom. Gradbeni odbor in člani izvršnega odbora so se pred kratkim ponovno sestali, da bi priprave stekle hitreje. Za izgradnjo stavbe, katera je prikazana na skici, bi društvo potrebovalo 500.000 din (brez opreme). Kadar bo društvo imelo oddvojen vsa potrebna sredstva, bo dobilo gradbeno dovoljenje, ker tudi za društva veljajo isti predpisi gradnje kakor za delovne organizacije. Po daljših analizah, razgovorih in pripravah je gradbeni odbor zbral naslednje vire sredstev:

— že vložena sredstva AMD 286.000 din

— razpoložljiva sredstva AMD 352.000 din

— posojilo Ljubljanske banke 450.000 din

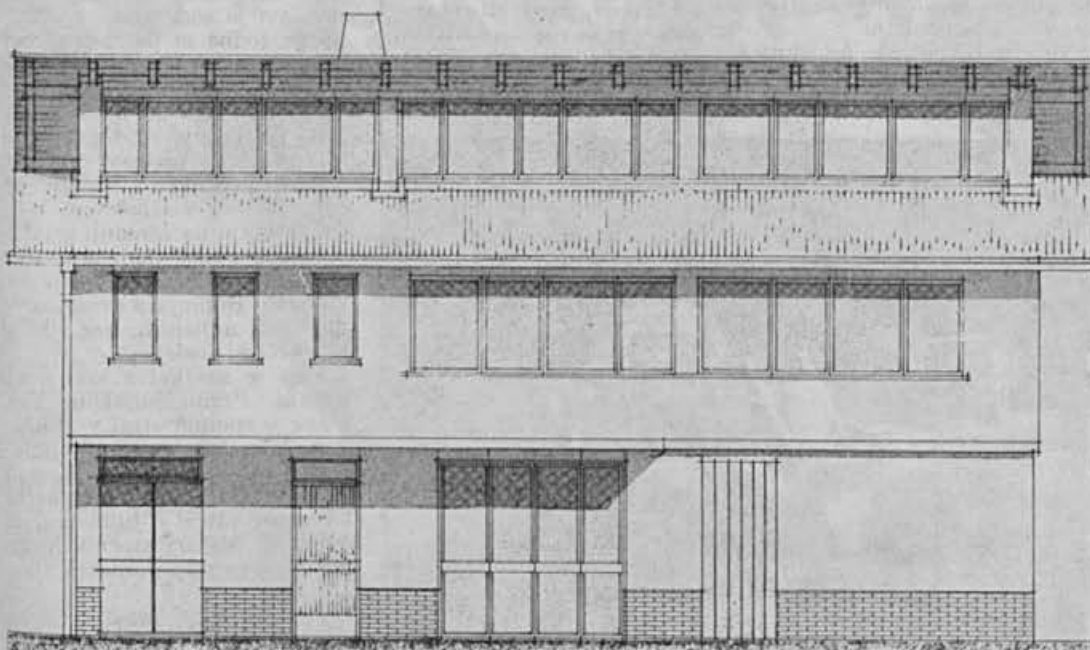
— Skupaj 1.088.000 din

Da bi dobili gradbeno dovoljenje in pričeli z gradnjo, društvu še manjka okrog 400.000 dinarjev. Za posojilo nameravamo zaprositi še AMZS.

Kaj bomo pridobili z domom?

Spodaj bo 5 garaž, učilnica, kabinet, društvena in turistična pisarna, sejna soba, zgornji prostori za hišnika ali souporaba DPO v kraju.

Računamo, da bomo Žirovci ponovno združili moč in pomagali tudi s prostovoljnimi delom.

Približno takole bo izgledal dom AMD v Žireh

Franc MLAKAR

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Moj prvi dopust na morju

Kot v vsaki delovni organizaciji, so tudi v naši spomladni upisovali kandidate željne morja in oddiha za letovanje v Umagu. Sama takrat niti nisem razmišljala o letovanju niti se nisem zanj pripravila. Toda zgodilo se je, da sodelavka v avgustu ni želela na morje, torej bi bil takrat prostor. Takrat sem pomislila, mogoče bi pa zdravju mojega sina morje koristilo. Nič nisem razmišljala, nič omahovala, pripravila sem se. Tako, to je bilo storjeno.

Šele sedaj sem razmišljala dalje. Že 25 let delam, od tega 7 let v Alpini, pa si še enkrat nisem privoščila letovanja na morju. Kako to izgleda? Kaj bom tam počela? Kakšna bo družba? Kaj naj nesem s seboj? Kljub tesnemu in težkemu delu sem imela pred seboj stalno neko predstavo o letovanju. Mnogo sem slišala o »dopustu na morju«, veliko pohvalnega, toda tudi graje. Toda kako bom zadovoljna jaz? Se bom res odpočila, ali bo tudi meni pomenilo letovanje tako malo kot tistim, ki so letovali že pet, deset ali še večkrat.

Tako potovalke so polne, pipe zaprte, rože imajo skrbnika, še zadnji pogled po stanovanju, mojih ljubih štirih stenah. Gremo!

Potovanje, vročina, žeja, pa kaj bi to. Toda saj to ni počitniško naselje, saj to so hišice iz prauljice. Kaj bo res ta mala hišica teden dni moj drugi dom? Prijazen nasmeh receptorke in besede ob predaji ključa. »Prijeten oddih!« Še vedno sem v dvomih ali bo res prijeten! Uredim si hišico, ogledam si bližnjo okolico in že je treba na kosilo. Toda saj

sem res pravi turist. Sedem za mizo pa se že pred menoj kadi slastna juha. Joj, koliko korakov je treba napraviti po domači kuhinji, preden se juha kadi iz krožnika. Tu pa mi vse skuhajo in strežejo drugi.

Popoldne je morje. Preživim ga dopustniško na plaži med mnogimi bolj ali manj oddiha željnimi turisti. Zaželim si sadja, pijače, napravim par korakov, pa si že lahko privoščim.

Večerja. Zopet so me postregli, zopet je nekdo drugi opravil delo, ki ga doma opravljam iz dneva v dan. To se ponavlja iz dneva v dan, skozi ves teden.

Zvečer se utrujena zlekнем po postelji. Obilica novih vtisov mi ne da spati. Kljub prijetni utrujenosti razmišljam. To je torej dopust. Tu si delovni ljudje nabirajo moči. Ali bom dovolj prizadevna, da bom svoji organizaciji vrnila to prijetno letovanje. Ko se urnem se bom še bolj potrudila, sklenem in zaspiam.

Res, da je dan enak dnevu, prijeten bolj ali manj. Kakršnega si človek napravi sam. Toda po treditni dni sem se vrnila polna novih moči, prijetnih vtisov, z zavestjo, da lahko tudi jaz rečem, da sem bila na pravem dopustu.

Za konec mojih vtisov pa samo še to. Želela bi, da bi vsakemu delovnemu človeku, ki mu delovna organizacija omogoči letovanje, kot si vsekakor zasluži, pomenilo letovanje vsaj desetino tega, kar je meni. Manj bi bilo nesoglasij, manj pripomb na počitniško naselje in njegovo urejenost in še manj pa na ugodnosti, ki jih daje delavcu delovna organizacija.

Sodelavka, ki ji je letovanje pomenilo res oddih in sprostitve.

S proslave v Ribčevem laz

Ob 200-letnici prvega pohoda na Triglav

Za slovenske planince poteka letošnje leto v znamenju 200-letnice prvega vzpona na 2864 m visoki Triglav, kralja Julijceva in najvišji vrh Jugoslavije.

26. avgusta letos sta minili od tega dogodka natanko dve stoletji, ko so se štirje prvi pristopniki povzpeli na vrh. To so bili: rudarja Luka Korošec iz Gorjuš in Matevž Kos iz Jerenke, lovec Štefan Rožič iz Savice ter ranocelnik Lovrenc Wilomitzer iz Stare Fužine. Ti štirje močje so bili tvorci revolucionarne zmage v času, ko so bile visoke gore še nekaj svetega in za človeka težko dosegljivega. To je bil tudi čas slo-

venskega narodnega prebujanja in spontanega upora zoper ponemčevanje in raznarodovanje, katerega val je silil tudi v naše gore. Vendar Slovenci smo ostali trdni, kot smo že 1400 let na svoji zemlji in sami stopili na najvošjo goro svojega sveta, 8 let pred osvojitvijo Mont Blanca, 22 let pred zmago na Grossglocknerju, pri kateri je sodeloval tudi prvi slovenski alpinist Valentin Stanič, 87 let pred osvojitvijo Matterhorna.

Planinci smo veličastno proslavili jubilej Triglava v soboto, 26. avgusta, ravno na dve-stoletnico je bila svečana proslava na vrhu Triglava, kjer je bil slavnostni govornik predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik. Na proslavi je sodelovala tudi pihalna godba in pevci iz Gorij. Kako cenimo Triglav, je zgovoren že podatek, da je bilo na slavnostni dan na njem okrog 2000 planincev, od tega jih je bilo samo na proslavi čez 500.

Naslednji dan, v nedeljo pa se je zbralo v Ribčevem laz pri Bohinju na osrednji proslavi okrog 10.000 ljudi iz krajev Slovenije, Jugoslavije in iz zamejstva, Bohinjska proslava je bila ena najlepših, kar jih je bilo pri nas doslej.

Bila je kratka, a vsebinsko bogata. Prvim junakom Triglava v spomin stoji v Ribčevem laz lep bronast spomenik, delo akademskega kiparja Stojana Batiča. Spomenik, ki bo večno pričal o junaštvu, je odkril dr. Miha Potočnik in ga izročil v varstvo domačim planincem.

Po slavnostni proslavi je še dolgo zvenela pesem in ples v kraju pod Triglavom.

Franc OBLAK

Rekonstrukcija ceste od Žirov proti Rovtam napreduje res kar hitro. Cesta bo precej širša, kot je bila sedaj, široka bo 5,5 metra.

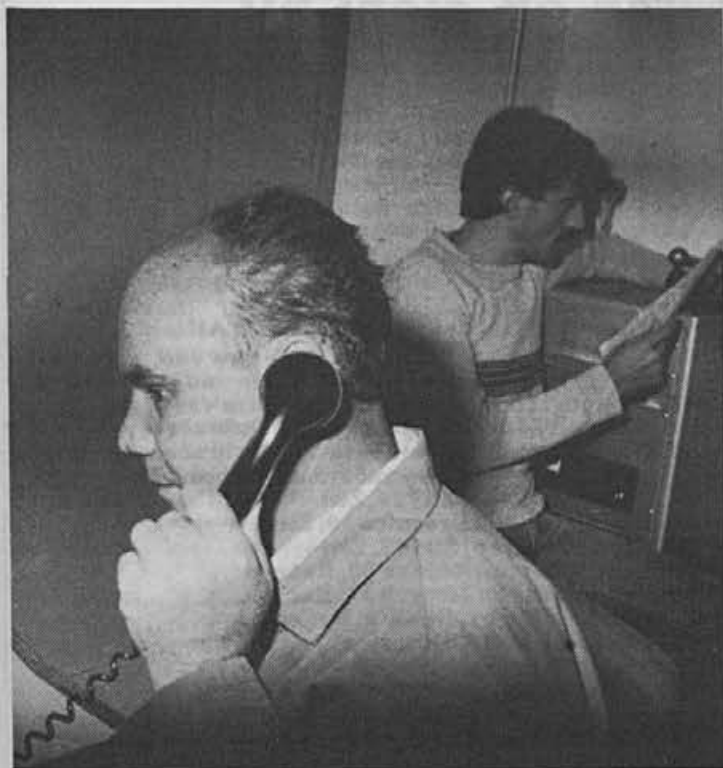

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Zveza s svetom in nami

Hoja in tek na smučeh za vse

To je po mnenju strokovnjakov eden najbolj zdravih športov. Od večine ostalih športov se razlikuje po tem, da prostorsko ni omejen.

Že v pripravljalnem obdobju zahteva veliko gibanja v naravnem okolju. Z nastopom prvega snega pa se vsa aktivnost usmeri na tek v snegu. Smučarski tek krepi človekovo telo, in ugodno vpliva na njegove psihofizične sposobnosti. To že zdavnaj vedo Skandinavci, kjer je tek tudi najbolj priljubljeni šport.

Da bi se tudi pri nas s to zdravo športno panogo začeli ukvarjati bolj množično, je v okviru Zveze za telesno kulturo Slovenije sprožena akcija »Hoja in tek na smučeh za vse«. Namenjena je članom nad 35 let in članicam nad 30 let starosti, ki se želijo naučiti teka na smučeh in kasneje sodelovati na množičnih tekaških prireditvah.

Pogoj za to pa je primerna fizična kondicija, katero bi pridobili v prvih štirih mesecih. Za preverjanje napredovanja fizične usposobljenosti, vseh tistih, ki bi v tej akciji sodelovali, bodo kasneje dvakrat mesečno na dveh različnih krajih Slovenije organizirali testiranja v obliki trim tekov. Petsto najboljšim začetnikom s teh testiranj bodo proizvajalci športne opreme v Sloveniji brezplačno podelili 500 kompletov kvalitetne smučarske opreme, ostalim pa omogočili nabavo opreme s popustom.

Drugi del akcije bo v zimskem času in posvečenem dejanskemu učenju tehnike smučarskega teka.

Meja 35 (za moške) oziroma 30 let (za ženske) velja le za udeležbo na preizkusih fizične sposobnosti na trim testih, medtem ko so na priprave za pridobivanje kondicije vabljeni prav vsi, ne glede na starost in tudi tisti, ki se že ukvarjajo s smučarskim tekom.

Vadba je že organizirana. Zbiramo se vsak ponedeljek in sredo ob 17. uri pri »Strojarni«. Še posebno vabimo na trening najmlajše.

Vabimo, da se tudi vi udeležite akcije, prispevate k njenemu uspehu in hkrati poskrbite za svoje zdravje in zadovoljstvo.

Stane STANONIK

Jože Peternelj, slikar samouk, nekdanji član našega kolektiva na sprejemu na Brdu

Franc Lukančič,
vodja elektro enote v Žireh

Mislimo, da bomo bolje delali

BISTROST IN USTVARJALNOST NA PREIZKUŠNJI

Pretekkel je rok za razreševanje problema, ki smo ga prejšnji mesec objavili kot primer v naši tovarni nerešenih vprašanj in pod naslovom »Mislimo, da bomo bolje delali«. Reševalcev ni bilo. Kaj je vzrok temu? Smo morda vsi zadovoljni z načinom in pogoji našega dela? Nam je vseeno, v kakšnih razmerah in kako dela naš sodelavec ali sodelavka. Je morda začetna nagrada premajhna? Se bojimo posmeha? Nimamo časa? Kje je naša strokovnost, iznajdljivost? Takšne in podobne misli nas obhajajo.

Naši sodelavci, mi sami pa še vedno delamo v neizboljšanih razmerah. Prav zato naredimo manj, slabše, bolj bolehamo itd. Danes je to morda za mnoge le igra: kaj če bo jutri razmišljanje o tako pomembnih stvareh postala življenjska nujnost.

UREDNIŠTVO

»DELO - ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne Obutve Žiri, Stara vas 23, n.sol.o., ki ima v svoji sestavi TOZD Obutve Žiri, TOZD Obutve Gorenja vas, TOZD Plastika Žiri, TOZD Prodaja Žiri in Delovno skupnost skupnih služb. Ureja ga uredniški odbor: Stane Čar, Anton Eniko, Srečko Erznožnik, Tomaž Justin, Marija Kastelec, Tončka Oblak, Marta Pivk, Silva Pišek - tehnični urednik, Neško Podobnik - odgovorni urednik. Izhaja mesečno, naklada 1800 izvodov. Fotografije: Franc Jesenko. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj

DOPISUJTE V Žirovski jež

KRAJANI!

15. oktobra bodo volitve v skupščino KS Žiri po posameznih volilnih enotah.

Volitve so zelo pomembne za nadaljnji razvoj kraja.

OZD na območju krajevne skupnosti Žiri deleg. po razp.

1. Oblak Anton, Stara vas 165, Etiketa
2. Klemenčič Anton, Dobračeva 166, Alpina
3. Kavčič Anton, Selo 37, Alpina
4. Gašperin Franc, Selo 28, Poliks
5. Reven Franc, Žiri 44, Mizarstvo
6. Kavčič Vinko, Žiri 137, KGZ Sora
7. Likar Pavel, Stara vas 251, Kladiivar
8. Dolenc Stane, Žiri 62, Remont, Petrol, PTT
9. Poljanšek Slobodan, Selo 30, OŠ, IČS, Zdr. dom
10. Seljak Anton, Stara vas 45, Obrtniki
11. Seljak Anica Sovra 2, Kmetijstvo
12. Lukančič Vinko ml., Račeva 15, Trgovstvo

VAŠKI ODBORI PO VOLILNIH ENOTAH

13. Jereb Francka, Stara vas 175, Stara vas
14. Vehar Janez, Stara vas 181, Stara vas
15. Močnik Milan, Stara vas 127, Stara vas
16. Peternelj Jože, Dobračeva 103, Dobračeva
17. Pivk Vladimir, Dobračeva 110, Dobračeva
18. Oblak Maks ml., Dobračeva 82, Dobračeva
19. Bogataj Jakob, Žiri 54, Žiri
20. Kavčič Marta, Breznica 10, Žiri
21. Šparovec Ivan, Žiri 87, Žiri
22. Eniko Martin, Račeva 38, Račeva
23. Kavčič Milan, Žir. vrh 31, Račeva
24. Treven Matevž, Opale 9, Brekovice
25. Pečelin Pavel, Brekovice 1, Brekovice
26. Oblak Niko, Zabražnik 5, Selo
27. Ravnikar Janez, Dobračeva 141, Selo
28. Erznožnik Metod, Nova vas 10, Nova vas
29. Albreht Roman, Nova vas 97, Nova vas

DPO KRAJEVNE SKUPNOSTI ŽIRI

30. Mlinar Stanko, Žir. vrh 25, ZSMS
31. Oblak Lado, Selo 19, ZSMS
32. Mravlje Mirko, Ledinica, ZKS
33. Fister Olga, Stara vas 51, ZKS
34. Kolenc Alojz, Stara vas 210, ZB NOV in VVI
35. Kavčič Srečko, Dobračeva 127, Sindikati
36. Jesenko Niko, Stara vas 235, Sindikati
37. Cigale Jakob, Stara vas 178, SZDL
38. Markelj Boris, Stara vas 130, SZDL

DRUŽBENE ORGANIZACIJE, DRUŠTVA, KLUBI in DRUGA ZDRUŽENJA NA OBMOČJU KS ŽIRI

39. Kopač Janez, Dobračeva 37, Gasilska druš. vodi
40. Bogataj Jože, Stara vas 67, DPD Svoboda, MD
41. Filipič Alojz, Stara vas 62, DU in RK Žiri
42. Mlakar Franc, Stara vas 206, AMD Žiri in PLM
43. Pintar Anton, Stara vas 173, TD PD, RD, LD, ČD
44. Jereb Franc, Stara vas 175, ZRVS
45. Firšt Alojz, Stara vas 51, TVD Partizan, društva in klubi

Vaš glas bo odločal o pravem izboru bodočih delegatov.

DPO in organi KS Žiri

MAKS TOBOLJEVIČ: Gospodarski galop

